

Стенографски дневник

НА

65. заседание

Сряда, 22 май 1946 г.

(Открито в 16 ч. 2 м.).

Председателствувал подпредседателят Кирил Христов. Секретари: Костадин Трендафилов и Стефан Стефанов.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр.	Стр.
Отпуски	719	
Законопроекти	719	
По дневния ред:		
Законопроекти: 1. За изменение и допълнение на закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители. (Първо четене)	719	
Говорили: Георги Стамболов	720	
Райко Дамянов	722	
Стефан Стефанов	723	
Георги Енчев	723	
Йордан Бодуров	724	
М-р д-р Иван Стефанов	724	
2. За сключване заем в размер на 300.000.000 лв. от Българската земеделска и кооперативна банка за изплащане на отчуждени и закупени земи и сгради от Министерството на земеделието и държавните имоти. (Първо четене)	725	
Говорили: Бочо Илиев	726	
Иван Кръстев	727	
Иван Каменов	727	
Марин Шиваров	729	
М-р Александър Оббов	730	
3. За изменение и допълнение на закона за застрахователните дейтели и дейността по набавяне на застраховките (Първо и второ четене)	731	
Говорил: Асен Драгнев	731	
Дневен ред за следващото заседание	731	

Председателствуваш Кирил Христов: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Тасев, Александър Ковачев, Али Чепчиев, Андрей Пенев, Атанас Добревски, Атанас Биволарски, Билял Дурмазов, Божко Цвятков, Борис Костов, Васил Караджов, Вели Сюлейманов, Венелин Медаров, Венера Клиничарова, д-р Георги Атанасов, Георги Пеев, Димитър Панайотов, Димитър Кънев, Димитър Попов, Дончо Лочев, Драгомир Влъчков, Екатерина Аврамова, Елена Кецакова, Желязко Стефанов, Здравко Митовски, Иван Геновски, Иван Станков, Иван Евтимов, Иван Кирев, Иван Топчиев, Иван Аюнаудов, Илия Добрев, Илия Николов, Илия Джагаров, Йордан Халачев, Йордан Чобанов, Йордан Панайотов, Йордан Маргенов, Камен Петров, Коста Дачев, Костадин Русinov, Кръстю Стойчев, Младен Младен Маринков, Мария Тотева, Мата Николова, Младен Хараламбиев, Николай Георгиев, Пело Пеловски, д-р Петър Пачев, Петър Ковачев, д-р Петър Попсаев, Рачко Кемсчелжиев, Руси Таоаков, д-р Сергей Мисирков, Симеон Ковачев, Славен Куцаров, Слави Пушкарков, Станмир Гърнев, Станчо Чолаков, Станю Василев, Стефан Гонимов, Стоян Неделчев, Стоян Неделков, Стоян Попов, Стойко Чепсчелков, Тодор Атанасов, Тодор Кръстев, Трайчо Дорославски, Хайрула Мюмюнов, Хюсеин Еминов, Цанко Григоров, Цоло Каменов и Янко Марков)

Преди да пристъпим към дневния ред, съобщавам, че председателят е разрешил отпуски на следните народни представители: Тодор Панайотов Тодор — 1 ден, Никола Разлоганов — 1 ден, Костадин Лазаров Кожухаров — 1 ден, Иван Ст. Патолов — 1 ден, Георги Костадинов Костов — 1 ден, Янко Стамболов — 2 дена, Рачко Кемсчелжиев — 2 дена, Камен Иванов Петров — 2 дена, Венелин Медаров — 2 дена, Божко Ив. Цвятков — 2 дена, Александър Тасев Господинов — 2 дена, Архангел Дамянов Попов — 3 дни, Младен Карталев — 3 дни и Иван Кирев Янков — 3 дни.

Постъпили са заявления за отпуски, които трябва да бъдат разрешени от Народното събрание. Народният представител Александър Хараламбиев Ковачев, който се е ползвал с 21 ден отпуск, моли да му се разреши 4-дневен отпуск по болест. Моля ония г-да народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема. Народният представител Слави Пушкарков иска 60-дневен отпуск по болест. Досега се е ползвал с 12 дни. Моля ония г-да народни представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

В бюрото на Народното събрание са постъпили следните нови законопроекти:

От Министерството на външните работи и изповеданията — законопроект за прехвърляне върху СССР собствеността на германското имущество в България.

От Министерството на финансите — законопроект за изменение и допълнение на закона за пенсията за изслужено време от 1932 г.

Тия законопроекти ще бъдат раздадени на г-да народните представители.

Пристъпваме към дневния ред на днешното заседание. Първата точка е:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители

Г-да народни представители! Предлаганият ви за разглеждане и гласуване законопроект за изменение и допълнение на закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители, не цели да уреди изцяло чиновническия въпрос. Такъв законопроект, чрез който да може да се внесе пълна реорганизация на службите в държавния апарат и да се уреди въпросът за чиновническите заплати, предстои да се изработи и ви се предлага за разглеждане. До изработването на такъв цялостен закон за щатове на държавните служители, налагат се обаче някои съществени изменения и допълнения на сега действащия закон.

По-важни проектирани изменения и допълнения са следните:

1. Предвижда се да се допълни чл. 6 от закона, според което допълнение проявили се с изключителни способности лица могат да бъдат назначени или повишени на съответни на способността им длъжности, макар и да не притежават изискваните по таблиците цензове. Преценката за тия общопризнати качества ще се прави, като се вземе и писменото мнение на профкомитета при съответното учреджение.

2. Предвижда се допълнение на чл. 7, според което в случаите, когато се изисква за встъпване в някоя отговорна и изискваща практическа подготовка длъжност стаж, лицата да не могат да бъдат назначавани за изпълняващи длъжността, ако не са прекарали напълно този стаж.

3. Допълва се чл. 8, като се дава възможност на лицата, които не притежават изисквания за длъжността образователен ценз, но притежават служебния такъв, да заемат длъжността, при липса на по-подходящи кандидати, с намаленията на основната месечна заплата 10%.

При назначенията или повишенията на притежаващите един от двата ценза, с намаленията на основните месечни заплати по членове 7, 8, и 9, често се случва, лицето да получи повишена по ранг длъжност, но не и увеличение на заплатата си. Случвало се е даже, повишен служител да получи заплата по размер по-нисък

от дотогава получаваната от него заплата. Ето защо се предвижда, такова лице да получи поне половината от разликата на повишената му заплата.

5. Изменява се чл. 10 в смисъл, че при определяне, дали кандидатът за назначаване или повишаване отговаря на служебния ценз, се взема пред вид и изслуженото време на подходящи длъжности или практика, вместо досегашното разпореждане „в равни и по-горни произхождащи длъжности“. С това изменение се цели да се отстранят много недоумения и различно приложение на чл. 10, тъй като липсва указание по какво трябва да се преценява коя от длъжностите е равна или по-горна произхождаща от длъжността, за която се извършва проверката. Таблиците също в много от случаите са се оказали с неприложими служебни цензове, ето защо в някои от ведомствата въобще са били отменени служебните цензове, а със специална наредба-закон е отменен служебният ценз въобще за всички нестепенувани длъжности. Не е правилно да не се изискват каквито и да са служебни цензове, защото това води към несправедливост и грешки в преценката качествата на държавния служител. Ето защо уместно е да се даде свобода на извършващия назначението или повишението да прецени, коя от заеманите дотогава служби са с подходящ служебен ценз за назначението или повишението на служителя.

6. Във връзка с изменението на чл. 10 е и допълнението на чл. 16, според което се възлага на лицето, което извършва назначението, да определи кой от притежавания служебен ценз е подходящ за заемане на длъжността, като по този начин отговорността за качествата на служителя се поема от непосредствения началник на служителя.

7. Предвижда се да се даде възможност на недоволния от извършената проверка при определяне основната му месечна заплата да се потъжи пред специално назначена от министъра на финансите комисия, решението на която комисия, утвърдено от същия министър, да подлежи на обжалване пред Върховния административен съд.

8. Предвижда се, изслуженото време с наднично възнаграждение да се пресмята за повишение за 6 изслужени години, ако това време се зачита за пенсия.

9. Допълня се чл. 41, според което допълнение, прекъснатите длъжността до 1 година да запазят правата си на определената до прекъсване на длъжността основна месечна заплата, на каквато са имали дотогава право.

Предвижда се също на заварените към 1 май 1946 г. да се преминат намаленията на заплатите по членове 8 и 9. С това се цели да се поправят заварените към 1 януари 1943 г. служители с тия, назначени след това, за някои от които, особено след промяната от 9 септември 1944 г., се наложи да се предпоставят при назначението или повишението, макар и непритежаващи изисквания за длъжността образователен ценз. Във от това, за някои от ведомствата се създадоха специални наредби-закони, чрез които за лицата, непритежаващи образователен ценз, не са били правени в известни случаи намаленията по членове 8 и 9, докато за други ведомства такива законоположения не съществуват. За назначаваните или повишаваните след тая дата — 1 май 1946 г. — служители, непритежаващи образователен ценз, правилата на членове 8 и 9 ще се прилагат на общо основание.

10. Допълня се чл. 43, според което допълнение се дава възможност на заварените длъжностни лица, непритежаващи образователен ценз, да могат да бъдат повишавани в по-горна степен на длъжността, без намаленията по членове 8 и 9, като прекъснатите до една година длъжността, запазват правата си.

11. Към чл. 3 се добавя забележка, по силата на която, заплатите на доцентите, преподавателите, извънредните и редовните професори в Художествената академия, Музикалната академия и Висшето училище за телесно възпитание се приравняват с тия в Държавния университет и политехниката.

12. Предвижда се забележка към чл. 47, според която направените изменения, в бюджетите на някои ведомства за 1946 бюджетна година, с които отделни длъжности са посочени с наименования и основни месечни заплати, взети от таблиците на други ведомства, да се смятат за правилно извършени, без да е необходим отделен закон за това.

Горното като излагам, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате изготвения за целта законопроект.

Гр. София, май 1946 г.

Министър на финансите: Проф. д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители

§ 1. Към чл. 6 се добавя следната алинея:

„Проявилите изключителни способности лица, могат да бъдат назначени или повишени на съответния на способността им длъжност, без да се спазват изискванията по таблиците цензове. Способностите на кандидата трябва да бъдат общопризнати. Тия качества на кандидата се преценяват мотивирано с писмен доклад от службата, като се вземе и писменото мнение на комисията при учредяването, гдето ще служи лицето. При несъгласие с мнението на комисията, назначението или повишението се извършва под отговорност на длъжностното лице, което назначава или повишава служителя. Тия назначения стават след одобрение от Министерския съвет.“

2. Към чл. 7 се добавя следната алинея:

„Горните правила не могат да се прилагат, ако за длъжността се изисква стаж и лицето не е прекаравало напълно този стаж.“

§ 3. Чл. 8 се изменя така:

„На длъжности, за които няма кандидати с изисквания образователен ценз, могат да се назначават или повишават по длъжност и степен и лица със следващия по-малък образователен ценз, но ако имат служебния ценз за тази длъжност или степен. В такъв случай те получават предвидената в таблицата основна месечна заплата с 10% намаление.“

§ 4. Към чл. 9 се добавят следните алинеи:

„Намаленията 10% и 15% се правят най-много до половината разлика между основната месечна заплата за последната заемана след 1 януари 1943 г. длъжност и степен по таблицата и тази за длъжността и степента, които следва да се определят.“

Преминвалите от нестепенувана в степенувана длъжност могат да получат, по преценка на лицето, което извършва назначението, или по специална наредба или правилник на ведомството, степен, която е най-близка по заплата до размера на получаваната дотогава основна месечна заплата.

§ 5. Чл. 10 се изменя така:

„При определяне дали кандидатът за назначаване или повишаване отговаря на служебния ценз по таблицата, се взема предвид и изслуженото време на подходящи длъжности или практика.“

§ 6. Алинея първа на чл. 13 се изменя така:

„Преди издаване на заповед за назначаване на вакантна длъжност, а така също при повишаване по длъжност и степен или при преназначаване съгласно чл. 11 от този закон, се проверява от началника на б. к. служба или негов заместник, а там, гдето няма такъв, от друго назначено от съответния министър длъжностно лице, дали кандидатът отговаря на изискваните условия за назначаване, повишаване или преназначаване както по този закон, така и по ведомствените закони и правилници. За извършената проверка това лице съставя кратък протокол, номерът и датата на който се означават във ведомствата за заплатите.“

Алинея втора на същия член се изменя така:

„Протоколът може да бъде обжалван от заинтересуваното лице в двуседмичен срок от деня на връчване писменото съобщение пред специално назначена от министъра на финансите комисия, протоколът на която, одобрен от същия министър, подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на общо основание.“

§ 7. Към чл. 16 се добавя следната алинея:

„Преценяването кой от притежавания служебен ценз с подходяща служба или практика се извършва предварително от лицето, което назначава или повишава служителя.“

§ 8. Към чл. 17 се добавя следната:

„За забележка. Изслуженото време с наднично възнаграждение се пресмята при определяне месечното възнаграждение за шест изслужени години, ако това време се зачита за пенсия по закона за пенсията за изслужено време, като месеците, през които са били изплатени по-малко от 25 надници, не се вземат под внимание.“

§ 9. В края на чл. 19 точката става запетая и се добавят думите: „независимо кога тия документи са били представени.“

§ 10. В края на чл. 20 точката става запетая и се добавят думите: „който подлежи на обжалване по реда на същия член от закона.“

§ 11. Алинея втора на чл. 35 се заличава.

§ 12. Чл. 35 се заличава.

§ 13. Към чл. 41 се добавят следните алинеи:

„Прекъснатите длъжността до една година след 1 януари 1943 г., ако заемат през това време длъжност със същата или по-ниска основна месечна заплата, запазват правата си по този член.“

На заварените към 1 май 1946 г. длъжностни лица, на които е била определена основна месечна заплата с положение на членове 8 и 9, начина от същата дата, предвидените намаления на основните месечни заплати се премахват.“

§ 14. В алинея втора на чл. 43 думите „на най-долната“ се заменят с думите „за съответната“.

Алинея четвърта, пета, шеста, седма и осма на същия член се отменят, като към него се добавя следната алинея:

„Във всичките горни случаи заварените към 1 май 1946 г. длъжностни лица се повишават по степени, без намаленията по членове 8 и 9, стига да притежават изисквания за по-горната степен служебен ценз.“

Към същия член се добавя следната:

„За забележка. Прекъснатите длъжността до 1 година след 1 януари 1943 г., ако заемат през това време длъжност със същата или по-ниска основна месечна заплата, запазват правата си по този член.“

§ 15. Към чл. 3 се добавя следната:

„За забележка. Доцентите, преподавателите, извънредните и редовни професори в Художествената академия, Музикалната академия и Висшето училище за телесно възпитание се приравняват по заплатата със съответните длъжности в Държавния университет и политехниката.“

§ 16. Към чл. 47 се добавя следната:

„За забележка. Измененията в бюджетите на някои ведомства за 1946 бюджетна година, с които отделни длъжности са посочени с наименования и размери на основни месечни заплати от таблиците на други ведомства, се смятат за извършени по реда на чл. 2 от настоящия закон.“

Председателстващ Кирил Хонстов: Има думата народният представител г-н Георги Димитров Стамболов.

Георги Стамболов (зв): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Необходимостта от компетентно обслужване на публична правната власт наложи доста отдавна създаването на закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители. Този закон даде възможност за един подбор на чиновници и претизвика увеличаване познанията у онези от тях, които биха претендирали за едно изкачване по стълбицата на служебната

рархия. Познанията на чиновника, хармонично свързани със съзнателността и съзнанието му за отговорност, оправдаваха и оправдават напълно заемания от него съответен държавен пост, а резултатите ползуват еднакво и гражданите, и държавата. Първите — защото получават компетентна, бърза и сигурна услуга, а държавата — защото интересите ѝ са напълно запазени, авторитетът ѝ все повече и повече заздравява и добива всеобщ и всепризнат обществен кредит. Обратно — некомпетентен чиновник, когато капризът на времето, заслугите от извършени действия в миналото, партийният интерес или най-после всеобщата роднинска линия поставя на отговорен, но несъответстващ на познанията му пост, би разклатил из основи авторитета на държавата, би подбил нейния кредит, би умалил на публично-правния интерес или причинил чувствителни материални загуби на гражданството.

Ето защо всяка уредена държава, която би претендирала за един авторитетен режим, не би могла да не пречупи търсената и необходимата хармония между организацията си и режима, ако допусне в своя чиновнически апарат некомпетентността и невежеството.

По пътя на тези съждения ние считаме, че не би заслужавало да се нагърбва с управлението на държавата една политическа сила, която не е в състояние и не може да излъчи из своите редове компетентни и честни служители, на които да се повери отвлечението на всеобщия публичен интерес на държавата.

Държам обаче да кажа, че за щастие на петте отечественофронтски партии, всички те притежават, и то в достатъчно интелектуални и предани кадри, от които могат свободно да се разирадат по различните ведомства компетентни, честни и с чувство на отговорност служители. Това е нашата гордост, а същевременно людмъртаваме и нашата гордост да поемем отговорността за едно не само политическо, но и служебно подготвено управление.

Парламентарната група на Народния съюз „Звено“, като застава на становището, че на страната е необходимо едно компетентно управление, смята за свое задължение да обърне внимание на законодателната власт да се тачат всички закони и мероприятия в управлението, които обезпечават набирането и назначаването на компетентно, цензово и честно чиновничество. Това предполага наличността на един щат за чиновниците, както и необходимостта от един ценз, за да се осигури достъпът на образовани хора до различните длъжности и степени в държавната йерархия.

Г-да народни представители! Ние трябва да бъдем особено признателни на първите държавни уредици на току-що освободената ни страна от петвековно робство за това, че те отделиха извънредно много грижи и средства за даване просвета на нашия народ. В тези грижи имаше и има приемственост и днес, особено след 9 септември 1944 г., когато ние сме свидетели на един небивал ентузиазъм от страна на борческата ни младеж към наука и просвета и на всеобщо осигуряване от държавата достъпна на всички младежи до всички учебни заведения в страната. Ето защо ние не бихме могли да се оплачем от липсата на интелектуални сили, от цензовани хора със средно, висше или висше специално образование. У нас имаме открити гимназии в почти всички градове и по-големи селища, а висшите училища наброяват десетки факултети. Ежегодно тези учебни заведения в страната поднасят на живота хиляди млади просветени и ентузиастични сили, мнозина от които предлагат труда, знанията си, честността и предаността си към държавата.

Г-да народни представители! Считам, че е много рисковано, при едно изобилие от компетентни интелектуални хора у нас, кандидати за служби, да изоставим или прескочим щатове и табелиците, да игнорираме цензовете и компетентностите и да предоставим безгрижно на началниците да назначават най-свободно, съветвани само от своята субективна преценка, когато искат, където искат и каквото искат.

Някой от земеделците: Съображения ще вземат от опита.

Георги Стамболов (зв): Това би всяло смут в целия държавен апарат и би предизвикало сериозни спазми в ред чиновничеството. Това би било и началото на един произвол, който ще подготви детронизането на компетентността от държавното управление. Демокрацията, за която се борим и която утвърждаваме, не е покровителка на некомпетентността, нито е владичество на невежеството, а е строга политическа организация на народа, който се издига, зачитайки компетентността, да управлява при ред и законност.

Някой от земеделците: Да не би да подготвят с това нова демокрация!

Георги Стамболов (зв): Г-да народни представители! Предложението ми за гласуване законопроект от г-на министъра на финансите не изключва необходимостта от щатове и не отхвърля цензовете и табелиците за държавните служители, затова парламентарната група на Народния съюз „Звено“ ще гласува по принцип този законопроект. Но парламентарната група на Народния съюз „Звено“ държи да направи по този повод няколко бележки, които ще моли да се вземат под внимание от народното представителство.

Неоспоримо явление е министри или директори, поради приятелски задължения или партийен натиск, да назначават чиновници на служби, за които последните не притежават необходимата компетентност, опитност или авторитет. „По той ще се научи“, настояват приятелите, роднините или партийните бюра. Безспорно, тук не се отнася за служби от политически характер, за които не се иска ценз или стаж и които се дават „по избор“. Тук се отнася до служби, които по естество на съществуването си изискват компетентност, т. е. изискват образователен и служебен ценз. А има служби, които изискват една специализация. Трябва да признаем, че има хора способни да вършат известна работа, но тази способност е „домашна“, т. е. стечена, тя е способност, добиита от практика и в някои и по-малко случаи — от теория; тя не е резултат от политическа или служебна, нито пък наследствена може да означава наследствена способност.

И не може в такъв случай по силата на един субективен елемент, който ще даде преценката за изключителната способност на кандидата, да стане така, щото от телефониста да направят директор на предприятието; от стрелочника — чиновник по движението; от архиваря — началник на разпределението; от пикьора — техник; от раздавача — началник на станцията; от фелдшера — управител на болница и пр.

Ето защо ние считаме, че не е много сполучлива редакцията на § 1 към чл. 6 от предложения законопроект, ако с нея се цели да се създаде една система от назначаване и повишаване на чиновници по всички степени, по всички ведомства, та дори и на най-високите, на лица без образователен и служебен ценз.

Някой от комунистите: Точно така! Разни простащи ударници тръгнали да смушават компетентността!

Георги Стамболов (зв): В допълнителната алинея към чл. 6 се казва: „Проявилите изключителни способности лица, качества на които са преценени от службата и с писменото мнение на профкомитета от учреждениято, могат да бъдат повишавани и назначавани на длъжности, без да се спазват изискванията по табелиците и цензовете на държавните служители.“ Но тутакси се поставя въпросът: кой и как е констатирал тази изключителна способност; коя е тази анонимна служба в едно министерство, да речем, която ще прецени „изключителната способност“ на кандидата и защо е необходимо и мнението на профкомитета, където можем да попаднем на случаи, разсилият или писарят да преценят, че кандидат А, без да притежава съответния служебен и образователен ценз, има изключителната способност да бъде назначен за главен инспектор, или главен директор на дадено министерство?

Райко Дамянов (к): Това са приказки!

Георги Стамболов (зв): Не би ли било по-целесъобразно да се постави това назначение на изключително способен човек, без съответните цензове, под пълната и пряка отговорност на надлежния министър и по този начин да спестим труда на службата и профкомитета да търсят убедителни аргументи за едно подобно назначаване?

Ако едно лице има изключителни способности, които да са общопризнати, то и при досегашното положение на закона не се изключва възможността, то да бъде назначено и без съблюдаване на всякакви ценз, щат и таблица. Но ние считаме, че това не трябва и не може да бъде една система, както би искал да го превърне § 1 към чл. 6 от законопроекта, а трябва да бъде само едно изключение, защото изключително надареният човек е също така едно изключение.

Г-да народни представители! Щом въпросът се отнася за такива изключения, за общопризнати, надарени и способни хора, тогава тази апроприация, това общо признание можем да извършим ние, народните представители, и ние тук ще бъдем най-добрата гаранция за едно безпристрастно общо признаване на изключителните способности на този кандидат. Но това може да стане и със специално законодателно решение. И ние се питаме: защо това сега се изменя? (Възгласи от комунистите)

Г-да народни представители! Нашата парламентарна група счита, че за да се избегне анархията от некомпетентностите и за да не се изложим на тормоза и натиска на непризнатите таланти, които, безспорно, при наличността на един подобен закон ще поставят в движение политическата и професионална пресия на партиите и профсъюзите, налага се да се създадат гаранции, че в случая ще се касае за изключения, добре и съвестно проверявани и че няма да се пренебрегват лековерно и заинтересувано правата на ония, които са учили години в службата или пък в специалните училища и които утре ще се видят възглавявани в службата от такива, с проявени „изключителни способности“, които нито службата познава, нито пък те познават службата, на която са назначени.

Христо Юрков (р): Ако вярвахте повече в делото на 9 септември, ако вярвахте повече в кадрите на Отечествения фронт, нямаше да взимате такава позиция. (Ръкопляскания)

Някой от комунистите: Ние продължаваме да вярваме, че Вашето становище е лично, а не представително. Националният комитет има думата.

Райко Дамянов (к): Да заплачем малко и за бюрократите! (Глъчка)

Председателстващ Кирил Христов: (Звъни) Моля, тишина!

Георги Стамболов (зв): Г-да народни представители! Прибавеното с печат към чл. 6 от предложения законопроект е един опит да се смекчи опасността от произволни и пристрастни обявявания за изключително способни хора, досега непризнани таланти, като се предвижда, че за такива назначения ще се иска одобрение от Министерския съвет.

Яни Янев (г): Беше време, когато за министри бяха кандидати само професори!

Георги Стамболов (зв): Това е една крачка напред в желанието на г-на министъра на финансите, но не и достатъчна, според нас, защото Министерският съвет по необходимост действа затворено, а от контрола на обществото. А трябва да се поеме една отговорност на § 1 към чл. 6 от законопроекта, която да предвижда решение на Народното събрание за всеки отделен случай на назначаване или повишаване на чиновници без ценз, но с изключителни способности.

ности, както това става например за приемането като чиновници на чужди поданици.

Някой от земеделците: Друга работа нямаме, та чиновници ще назначава Народното събрание!

Георги Стамболов (зв): При вота на Народното събрание има публичност и най-добре ще се очертаят по този начин общопризнатите способности на кандидата, за които се говори в § 1 на чл. 6 от предложениия ни законопроект.

Някой от комунистите: Вашето отношение към този въпрос е като на реакционер.

Георги Стамболов (зв): Г-да народни представители! В нашата страна, в която, безспорно, има множество хора цензовани, образовани и специалисти, не би следвало да допуснем така лекомислено да се създаде едно разочарование сред тази компетентна, образована среда с един несъвършен закон. В този законопроект, като се приравняват по пътя на чисто субективното установяване на изключителните способности, приравняват се автоматически цензованите чиновници с нецензованите, а така също се изравняват вънза-гражденията им. Това, според нас, е неправилно и по този начин далеч не се насърчава компетентността в управлението. (Възгласи от комунистите)

Г-да народни представители! Във втората алинея на чл. 41 от предложениия ни законопроект ние съглеждаме една фаворизация, която няма основания да съществува или да се дава. Не може тези, които първона ще бъдат назначавани, да посят материална тежест от 10% удържки върху заплатите си, поради това, че им липсва един от цензовете, а да бъдат привилегировани тези, които са заварени към 1 май 1946 г. и на които също така липсва един от цензовете.

Някой от комунистите: Това е провокаторска реч! Адвокат на фашизма!

Председателстващ Кирил Христов: (Звъни)

Георги Стамболов (зв): Ние не виждаме мотивировката за това предложение да е убедителна и считаме, че ще се направи грешка с приемането на тази алинея, като се категоризира компетентността съобразно ценза до 1 май 1946 г. и след 1 май 1946 г., когато и в първия и във втория случай чиновникът страда от липсата на един от предвидените цензове.

Ние бихме помолили г-на министъра на финансите да обозначи в чл. 13, алинея трета, точно състава на комисията в самия законопроект, защото съгласно сегашната редакция подобна комисия може да се назначава от най-различни хора или длъжностни лица, според случая. Би било желателно да се оточни също дали обжалването на протокола на комисията ще бъде касационно или по същество.

Г-да народни представители! Парламентарната група на Народния съюз „Звено“, като констатира, че в предложениия законопроект има известни несъобразности и че ще следва същият в комисията да претърпи известни корекции, за някои от които тук споменах, декларира, че ще гласува единодушно по принципни представения законопроект. (Ръкоплескания от звенарите. Пререкания между народни представители от парламентарните групи на Народния съюз „Звено“, на Българския земеделски народен съюз и на Българската работническа партия — комунисти)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Райко Дамянов.

Райко Дамянов (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Промината на 9 септември създаде нови условия за работа и на държавните служители, постави нови задачи пред тях. Чисто изпълнение те с упорит труд системно провеждат по министерства, учреждения, общини и длъжности. В изминалите години оттогава нашите служители неуморно работят за бързо задоволяване обществените пужди в областта на стопанството, търговията, размината, администрацията и други, въпреки трудностите, лишенията и малките заплати, които получават. В изминалите три етапа на съревнуване ние виждаме да израства бързо, по степенно познат тип от чественофронтовски служители, платеник на народа, съзнателен и дисциплиниран изпълнител на отечественофронтовските мероприятия. (Ръкоплескания) Но срещу тях усилия на цяния служител не е напълно още достатъчно необходимото от някои фактори за неговото стабилизиране, авансране и материално възвграждение.

Настоящият законопроект за изменение и допълнение на закон за длъжностите, цензовете и пр. има за задача да ликвидира в някои несъобразности в сегашния закон и да създаде по-голяма справедливост при подреждането и заплащането на отделните длъжности. Най-съществено в него е предложението по чл. 6, с което се дава възможност на отличилите се способни и компетентни лица (Някой от народните представители ръкоплескат), господаря от групата на „Звено“, да могат да заемат подходяща длъжност, макар и да нямат изискваните цензове.

Георги Стамболов (зв): Не сте разбрали моята мисъл.

Косталин Тренлафилов (зв): По това не се спори.

Райко Дамянов (к): Това значи, че в кадрите на нашия държавен апарат ще се влият действително делови и компетентни хора, придобили чрез многогодишен опит и знания своята компетентност от самия живот. И затова дълго е на настоящия демократичен Парламент да привлече по този начин най-компетентните хора, които чрез държавата да служат на народа.

Що се отнася до клеветничеството на злостната ни оппозиция, че трябва да се запази на всяка цена образователният ценз и да се предпочитат само дипломирани хора, както се намеква тук от госпо-дата от „Звено“, ние отговаряме със схващанията на науката по този въпрос, изразени и от някои автори у нас и по-конкретно от г-н Петко Стайнов, в чиито съчинения, между другото, четем: „Изискванията за дипломи, които у нас се препоръчват с такава на-стойчивост, за други държави не играят такава роля; в тях държави-важното за граждани е не дали са добили или не някаква диплома, а дали е способен или не, дали знаят някаква специалност или не.“ (Ръкоплескания) За хората другаде не се съди по диплома, а по проявена способност, проверявана в някой случай с конкурс; дипло-мата е нещо второстепенно. Така е например на много места сред-англосаксонската раса — пък и в Съветския съюз. — „Интересно приложението на тази идея намираме в финландската конституция, чл. 86ж, в която се казва: „Общите качества, на които трябва да отговаря всеки кандидат за обществена служба, са: талант, способ-ност и доказана честност.“ (Ръкоплескания)

Държавата за управлението си има нужда не от формално „уче-ни“ хора, а от добри чиновници. Конкурсът е едно много добро сред-ство за избягване на фаворизма при назначението и за добрия подбор на най-способните кандидати.

Обаче за да не унищожи стабилитета и компетентността на чи-новничеството, да не се узаконят фаворизацията, партизанството, роднинството и пр., съгласно проекта гаранция ще бъдат:

1. Общественото признание на способностите на кандидата;
2. Писменият доклад на началника на службата, където ще служи кандидатът.

3. Писменото съгласие на профкомитета при същото учреждение. Изглежда, че нашите приятели от „Звено“ много се смущават от профсъюзите. А ние ще имаме случай да посочим, върху чий гръб се изнесе и се изнася днес възстановяването на нашето стопанство. То се изнесе върху гръба на нашето работническо, на нашите дър-жавни служители и на работниците от село. При организираността, която те показаха в редица сърезувания — новогодишно, предизй-ско, а сега се готвят за ново сърезувание — едно такъв отношение към нашите професионални организации, особено днес, от страна на нашите приятели от „Звено“ е реакционно отношение, вредно отношение и то че насърчава нашите професионални организации. (Ръкоплескания от всички народни представители, с изключение на групата от „Звено“).

4. Съгласието на съответния министър или лицето, което из-вършва назначението, и

5. След като са налице всички гореказани гаранции, изисква се и разрешение от Министерския съвет. Очевидно е, че тук е намерила широко място вътрешната административна отечественофронтовска демокрация, при която при подбора на служителите вземат участие не субективните погледки и не един само началник, а обективната преценка на широк кръг ръководители и обществени организации. (Някои народни представители ръкоплескат)

Втора важна придобивка по този закон е премахването удържките от 10% и 15% на ония по-малко цензовани служители по членове 7 и 8, които с дългогодишната си работа са придобили опит и зна-ние и владеят службата си, както цензованите служители. Неправ-ведливо е да се правят повече такива удържки. Що се отнася до некомпетентни служители, които нямат служебна подготовка, могат да бъдат назначени по членове 7 и 8, справедливо е да им се пра-вят предвидените по закона удържки, защото по начало е по-казано, че те нямат нужните знания и професионална подготовка, както онези служители, за които се изискват такива знания и под-готовка. Така е разрешен въпросът в представения проект.

Трето. Досега при назначаване или повишаване на кандидат се взимаше пред вид изслуженото време в равни или по-горни произхо-дящи длъжности, като под думата „длъжност“ се разбираха само такива в държавни или обществени учреждения. Следователно, ли-цата, които бяха подгонени от фашистката власт или по липса на ценз са прекарвали служба в частни предприятия и учреждения, ма-кар и не по-малко квалифицирани, не могат да бъдат назначавани, поради липса на ценз в държавните учреждения. С настоящото из-менение на чл. 10 се дава такава възможност на тези лица.

Четвърто. Лицата, заемащи степенувана длъжност по членове 7 и 8, не могат да бъдат повишавани в по-горна степен от тази, на която са назначени, въпреки престояването им непрекъснато на слу-жба по 15 и 20 години. За повишение на място само ако има тази възможност с предложението изменение по законопроекта.

Пето. На определена категория надничари с законопроекта се признава прекараното време в работа да бъде зачетено за пенсия.

Шесто. Преподавателите в нашите университети се приравняват по заплати, което ще даде възможност на нашите рещни учители да подберат и по-добър просветен и лекторски кадър.

Седмо. Премахва се чл. 36, което значи, че в правдоливо удър-жаните досега процентни добавки на чиновническите двойки се пре-махват. С това се подобрява значително реалната заплата на една категория държавни служители, особено от учителското съсловие.

Новият закон не цели да уреди окончателно чиновническия въ-прос. Това е само един етап към такова уреждане.

Вторият етап ще бъде законопроектът, който се изготвява понастоящем. За неговото завършване се изисква време и с него се цели да се внесе по-пълна реорганизация в държавния апарат и по-пълно уреждане на чиновническия въпрос.

С такъв законопроект, който ще уреди наново закона за длъ-жностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на годините служители и с нови шатни таблици и ще градира по-правилно на-шите държавни служители, нашият Парламент ще бъде сезиран в предстоящата може би есенна сесия. Така предстоящият законо-проект, който е предвиден по настоящия закон, ще бъде решен, според мнението на висши компетентни органи от Министерството

на финансите, не ще се отрази върху гласування за 1946 г. държавен бюджет.

От името на парламентарната група на Работническата партия — комунисти заявявам, че ние ще гласуваме настоящия законопроект. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Стефан Стефанов.

Стефан Стефанов (р): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Разглеждайки законопроекта за изменение и допълнение на закона за длъжностите, пензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители, трябва преди всичко да издирим принципите, които налагат тези изменения.

Ние разбираме, че трябва да търсим тези причини в стремежа да се поощрят действително способните и делови служители и да се води ефикасна борба с бюрокрацията. Няма да се намери между нас народен представител, който да не е съгласен да се даде заслужено място между държавните служители на лица, за които се установи, че действително проявяват изключителни способности при изпълнение на своите служебни обязанности. В такъв случай докладите от съответните служби за изтъкване способностите им ще бъдат уважителни, както и мненията на профкомитетите, допустимо като критерий за определяне авансирането. Обаче така, както е редактиран § 1 от законопроекта, се допуска да се назначават на работа и външни за службата лица, които не са проявили в службата своите способности и са непознати за профкомитетите. За такива лица службата, в която ще бъде назначено дадено лице, ще трябва да даде доклад за изключителните му способности, а така също и профкомитетът ще трябва да даде мнението си, такава лице да бъде назначено. Затова ние смятаме, че ще бъде по-целесъобразно, с оглед целите на законопроекта, да се предвиди известен срок, в който визираните лица да могат да проявят своите способности. Иначе всичко това ще стане по нареждане отгоре, или по препоръка на трети лица, или по представените документи. В такъв случай докладите на службите и мненията на профкомитетите не ще отразяват желанието на законодателя. Ето защо сегашната редакция на § 1 трябва да претърпи изменение в духа на гореназованото.

Допълнението на чл. 17 от закона с забележката, която се предвижда в § 8 от новия законопроект, иде да отстрани една неправда, която е допусната по-рано, като е дадено месечно повишение само за шестинте служители за изслужени 6 години. Занапред, по силата на новото допълнение на чл. 17, месечно повишение ще получават и всички служители, на които е плащано досега и ще се плаща и занапред надлъжно възнаграждение. Това са така наречените надлъжари, каквито има във всички държавни учреждения и който брой е доста чувствителен.

§ 12 от законопроекта се задичава чл. 36 от закона за длъжностите, пензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители, което не бива да се допуска. Когато мъжът и жената от едно семейство са на работа, те не бива да се ползват от процентните облаги, които се дават, когато само един от тях е на работа.

Време е вече да се стабилизира държавното чиновничество. Дълг е на всички ни да направим необходимото за подреждането му по подготовка и способности и в най-скоро време да се внесе в Народното събрание нов закон за цялостно уреждане на чиновническия въпрос.

Като се надявам, че в комисията ще бъдат взети под внимание изтъкнатите препоръки, заявявам, от името на парламентарната група на Радикалната партия, че ще гласуваме по принцип законопроекта. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Георги Петров Енчев.

Георги Енчев (з): (От трибуната. Поорещнат с ръкоплескания от земеделците) Г-жи и г-да народни представители! Образователният ценз е мерило, за да се избегнат много и излишни състезания при заемане на дадени отговорни служби в държавата. А културата, образованието е необходимо за човека не само за добиване на ценз, необходим при заемане на служби, но и като необходимост за ежедневието му живот. Следователно, образователният ценз сам по себе си не носи пълна гаранция за най-сполучливо заемане и изпълняване на дадена държавна служба. Твърде често ония чиновници, длъжностни лица, които притежават по-малък образователен ценз, като развиват в себе си чрез дейността и проявите си своите скрити заложби, овладяват цялостно службата, провеждат много сполучливо и резултатите от тяхната служба се таксуват като резултати от добросъвестно изпълнение, водене, носене на службата. Това е така, защото отговорният чиновник в устройството на държавата не развива по своя частна инициатива в даден ресор дейност, която му позволява да окаже изолатирано, откъснато само от неговата дейност резултати в държавното устройство. Изпълнението на службите с цензове се носи въз основа на създадени за тях цел закони, които определят общите задължения на група служители в едно ведомство, в един ресор или поставят в отъждено служение при същото задължение даден чиновник, самостоятелно изпълнявайки духа на тези нареждания, да проведе своята служба, макар и откъснато от цялостното тяло на дадено учреждение.

Не би могло да се сметне, че предлаганата мярка, препоръчана от нашия уважаван финансов министър, има за цел да създаде една нескончаема, непрекъсната практика в това отношение. Защото в самите мотиви се говори, че това е нещо преходно, необходимо да се приеме, за да могат в известно отношение да се поддържат известни служби, тъй като наистина в сегашно време, когато след толкова много усилия на толкова благородни български патриоти, се прави завои в социално и политическо отношение в устройството на държавата, невъзможно е да се открият всички необходими

сили, отговарящи на сегашните държавни норми, за да бъдат въвеждани в работа.

Естествено, при това положение на нещата, на порядките, на устройството на службите в държавата, ще трябва да се приеме, да се открият чрез съответните служби ония лица, които, заемайки дадена отговорна служба, не могат да изскочат по-напред, защото пред тях има една преграда — образователният ценз.

На това място смятам за разумно и не безполезно да съобща нещо, което един българин инженер ми каза. Той заминал в Америка и се сдружил с един руснак. И двамата имали диплома за инженери. Помогнали да им легализират дипломите, за да разберат, че те са хора с ценз. Обаче шефът, който ги приел, никак не се интересувал от техните дипломи и дал нареждане да заминат с една голяма сонда и да я инсталират някъде в Аляска. Този българин добросъвестно ми каза: „Около един месец се мъчихме с моя колега да сглобим сондата и понеже, въпреки нашите дипломи, не можахме да направим това, върнахме се, докладвахме и си заминахме, без да ни запита някой, имаме ли ценз да поставяме таква сонда“. Разбрахме, че в тази част на света не се търси дали хората могат да представят документи за завършено дадено образование, за ценз, а сетне да направят маса бели и да спугат и самата сонда, която може би струва милиони долари.“ (Възвращения от някои звенари) Мисълта ми не е да обиждам хората от едно наше дипломирано съсловие, но изповедта на този българин наистина заслужава да бъде споделена в този момент, когато разглеждаме един такъв голям въпрос.

Цола Драгойчева (к): У нас това не е ли катаклизъм?

Георги Енчев (з): За голямо съжаление, у нас е достатъчна само гаранцията, да се представи документ, от който да се вижда, че кандидатът има ценз и сетне може да прави един милион повреди и нещастия в службата си, без да има някой право да смята, че той носи отговорност, защото фактически лицето е цензовано, заел е службата по ценз.

Г-жи и г-да народни представители! Сега, когато разглеждаме този законопроект за изменение и допълнение на закона за длъжностите, пензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители, ние трябва да приемем, че наистина има даровити хора. Аз чух нашия колега от „Звено“, който, изразявайки мнението на тяхната парламентарна група, изтъкна, че това подчертано тук условие за даровити хора някак си се представя като генерализация, с цел да се облагодетелствуват известни чиновници, които могат да бъдат покровителствувани при закрити врати. Това беше моето впечатление, моето схващане. Споделяйки чистосърдечно това условие, че съществуват даровити хора, аз смятам, че целният Парламент не трябва да изключва съществуването на даровити хора. Има даровити хора, които биват потиснати. И ако по отношение на просветната политика, на образованието у нас се налага твърде често нуждата, ученикът да не бъде заставен само да учи, но и да бъде наблюдаван какво желае да учи, каква е неговата наклонност, то колко повече, г-жи и г-да народни представители, се налага, чиновникът със скрити заложби, дарби да не бъде лишаван от възможността да бъде повишен чрез заемане на по-горна служба. Съгласете се, че в световната история има случаи, когато най-големите пълководци не са имали ценз. Най-даровити хора не са били тези, които са носили дипломи в джобовете си. Гениите не се пулждат от ценз. Способните и даровити водачи не се нуждат от ценз. (Възвращения от някои звенари) Също така цензът не може да поставя способните чиновници без ценз в положението на ученици. Говорим, че културата на цензования чиновник е необходима. Толкова, колкото е необходима за всеки човек, но само образователният ценз не носи пълната гаранция, че цензованият чиновник ще направи непременно повече от един открит даровит човек, който може да бъде поощрен, като бъде назначен на по-горна служба.

При това положение, в което има да работят българските чиновници, в новото време, при новото дело, което се твори, не можем да се съгласим, чиновниците да се крият зад своя образователен ценз и да не искаме да излязат напред онези, които са даровити, които са привързани към онова, което се твори, и върват в него, за да може наистина делата на нова отечественофронтиска България да вървят по пътя на придобиваните, които биха оправдали усилията и жертвите, които се правят за преустройството на нашата държава.

Така разсъждавайки, ние не можем, безспорно, да не посочим усилията на българското правителство, пък и на българския парламент заедно с него, да създадат условия, щото у нас наистина да могат да се поддържат службите чрез този начин на откриване на даровити хора за по-добро провеждане на работата. Ние не можем да не посочим на добрата страна на този въпрос, не можем да не дадем и своето съдействие за неговото разрешение. Наистина във времето, каквито сега живее човечеството и специално българският народ, няма защо да приемаме, че всичко сторено до този момент е достатъчно, за да не търсим съдействието и на онези, които могат да дадат повече, отколкото би дал много небрежно, много не съществено един цензован чиновник.

Мисълта ми далеч не е да сметна, че българското чиновничество трябва да бъде предмет на унижение при разискването на един подобен законопроект. Напротив, искам да констатирам, че от ден на ден ние виждаме и трябва да виждаме усилията на българското чиновничество да се приобщи към делото на българската държава в лицето на нейната отечественофронтиска власт. Понякога чиновници с цензове, даже с претолени цензове, ние няма да имаме налице готовността за пълно и добросъвестно съдействие от всички страни за изграждане на голямото дело на отечественофронтиска България.

Ние сме свидетели, г-жи и г-да народни представители, на ценз

чиновници. Отне се правото на нецензовани българи да заемат кметски длъжности. Аз сега нямам тия данни, които биха ме поощавали, за да посоча, че и в това отношение не бихме могли да се похваляем, че навсякъде цензованите кметове извършиха чудни, големи дела. Имаше много хора, които просто с дипломите си в джоба на цензовани кметове отиваха да се учат да бръснат чужди глави. Има маса последствия от общински, финансови и икономически разрушения, защото тези самостоятелни кметове през време на фашисткото управление през този 10-годишен период си разиграваха коня и почти безотговорно действаха, като се основаха на тази изолация, на тази независимост от народа; те правеха опова, което, преценявано малко по-късно след тяхното освобождаване от кметските места, идеше да покаже, че те не са заслужавали толкова голямо уважение само за това, че са били „цензовани“ кметове.

Има някъде, г-жи и г-да народни представители, нецензовани кметове, които чудно хубаво управляват; има на много места и в бъдеще ще се откриват — много нецензовани български чиновници, с по-малък образователен ценз обаче добили опит в своята служба, проявили дарования, които няма защо да заглътват. Както констатира и колегата от „Звено“, тази тяхна култура или това автоматическо усвояване на службата от нецензовани, но даровити чиновници, трябва да се използва и те да се поощрят, за да могат да прогресират. У тях има събрани знания, които не трябва да се прекъсват, а трябва да се даде възможност на такива даровити чиновници да продължат своята добросъвестна служба и занаят. Ние не говорим за едно търговско предприятие, в което директорът трябва да има изключителната опитност на добър търговец, не говорим за служби, където е нужно да се правят математически изчисления с точност до милиметър, с точност до частица от милиметъра. Не напразно покойният министър-председател Стамболийски се опитваше да сравнява какво дава в живота практиката срещу теорията само. Той сочеше на опита от живота, придобит от известни хора, от известни слоеве на нашия народ. Той казваше: най-големият звездоборец, най-големият астроном, който може да ви предскаже кога ще има дъжд, кога ще има вятър, колко е частът от време, без часовник — това е българският овчар, защото общува с природата, защото съзерцава звездите, защото се бори в животът и неговият опит му е открил пътя в живота. Той вижда правилно нещата, докато специалистът астроном ги вижда с уреди, с телескопи, с мерилки, с прецизни апарати. Овчарът, по мнението на покойния водач на Земедельския съюз, е добил опит от самия живот, и той го дава на другите.

Ние достигаме до необходимостта да се запитаме: смята ли се опорочен принципът за заемането на държавни отговорни служби от хора с по-малък образователен ценз, но с дарование? По начина, по който вносителът на законопроекта определя откриването на тия даровити хора, по начина, по който те ще бъдат удостоверявани и поощрявани, ние не можем да констатираме скрити намерения между двовете, за да кажем, че утре ще изскочат едностранчиво облагоуствени хора и, вместо даровити хора, напълно неподготвени хора да заемат отговорни длъжности, които трябва да се заемат от хора с по-голям ценз от този, който те имат. Аз съм напълно убеден, че по този въпрос и в Министерския съвет, където всички парламентарни групи имат своите представители, е обсъждано, е мислено, обсъждани са причините, които са наложжили слагането на ценз. Не искам да вярвам, че неговото слагане е резултат на натиск от една част претенденти за удостоверяване със служба погрешно, несполучливо. За нас е установено, ние трябва да имаме пред вид, че даровитите чиновници трябва да се впрегнат на работа в държавните учреждения.

Аз виждам, г-жи и г-да народни представители, пък и вие виждате, на много места цензовани чиновници, които искат да правят не само опозиция обикновена, но да правят злостна, лоша опозиция.

Д-р Кирил Драмалиев (к): Саботаж.

Георги Енчев (з): Те стават даже вредители. Трябва да направим констатацията, че чиновникът не може да се отлъчи, той не може да бъде страна, да предявява отделни претенции в държавното устройство. Чиновникът — това е властта; чиновникът днес — това е Отечественият фронт; чиновникът днес — това е онзи орган, който няма право да роптае, защото той сам провежда долу и изпълнява всички решения, които горе Парламентът взема и които се изразяват в закони. Чиновникът трябва да изпълнява всички административни разпоредби, които излизат по силата на гласуваните вече закони. Нашият чиновник, ползвайки се от правото си, да има свои политически разбирания, не може да действа под знака на тия свои разбирания до степен да се превърне на опасен и страшен вредител в нашата държава. Чиновника трябва да го спечелим не само чрез този начин, като откриваме, че е добросъвестен, не само да го спечелим и тогава, когато с ценз заема своята служба, но и да го спечелим с убеждението, че той служи не защото му трябва заплатата. Ние трябва да го включим в общите усилия на всички патриоти, които съдействуват да се изгради една нова държава на българския народ, каквато градим след 9 септември. (Ръкоплескания)

Не искам да влизам в подробно разглеждане на текстовете на отделните членове на законопроекта. И чиято съм убеден, че в комисията, през която неминуемо ще мине настоящият законопроект, всички въпроси които пораждат спорове, даже дружелюбни спорове, ще бъдат взети под внимание и ще бъдат разрешени, за да получим един закон наистина с нови на потребните места текстове, със съответните поправки, съобразени с принципа, върху който се изгражда този законопроект.

Нашата земеделска парламентарна група, въвеждайки в делото, на което служи, въвеждайки в делото, което Министерският съвет е донесъл до нас чрез вносителите на законопроекта в този му вид,

въвеждайки в делото и усилията на българския Парламент, който знае кога и как трябва да определи мерки за поощрение на отделните български граждани и на нашия чиновнически кадър, ще бъде сува законопроект, като си запазва правото в комисията да предложи съответните поправки, с които ще бъде създаден наистина един напълно угоден и издържан законопроект. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Записан е по законопроекта народният представител Александър Тасев, който не се намира в залата.

Йордан Бодуров (с): При туй положение искам думата.

Председателстващ Кирил Христов: Имате думата.

Йордан Бодуров (с): Г-да народни представители! Определеният от нашата парламентарна група оратор, другарят Александър Тасев, е заболел и по тази причина от името на нашата парламентарна група аз декларирам, че по принцип ние ще гласуваме законопроекта, като нашата парламентарна група си запазва правото да иска отчитане и уясняване на известни текстове от законопроекта по начин такъв, че да се препречи пътят на некадърното, неспособното и партизанското проявление чрез този законопроект в нашето управление, за честта на отечественофронтското правителство и отечественофронтовската власт.

Ние декларираме, че съзнаваме, какво че много даровити хора, по липса на условия и възможности, не са могли да получат дипломи, чрез които те да могат да искат места в неармиите на нашата държавна машина. И все пак тия хора без дипломи си остават даровити. Да привлечем тия хора към работа задарска в нашата страна е едно наше задължение. Ако туй направим, ние ще изпълним един дълг. Но туй не значи, че ние по този път, като действваме, ще потърсим да опартизамизираме нашето управление, да изгоним дипломирани хора и да турим недипломирани, некадърници.

Д-р Иван Пашов (к): Само фашистите ще изгоним.

Йордан Бодуров (с): Фашистите ще изгоним, а кадърните ще оставим. Ето това е мнението на нашата парламентарна група по този законопроект. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър д-р Иван Стефанов: (Посрещнат с ръкоплескания) Уважаеми народни представители и народни представители! Аз съжалявам, че по повод на един законопроект, който урежда само едно преходно положение, се загуби така много ценно време на Народното събрание. В същност свършено ясно и очевидно е, че с предложения законопроект не се премахва по-начало съществуващото на шатове и цензове, нито пък се дава някакво предпочитание на нецензованите. Такова нещо в законопроекта не съществува. И ако от някои опозиционни среди се взема повод от този законопроект, за да се хвърлят клевети и хули, то това се прави, разбира се, по свършено прозрачни съображения и цели. С законопроекта се иска само да се премахнат такива несъобразности в съществуващото положение, които могат да изкачат дори до края на тая бюджетна година, докогато се надявам, че ще има вече един окончателно изработен и здраво обсъден нов щат за чиновниците.

Известно ви е, че с министерско постановление е създадена една комисия към Министерския съвет, която със съдействието на представители от всички ведомства да разработи този въпрос и да представи проект. Тази комисия има да разреши две основни задачи. Първата е да се създаде едно опростотворено и по-целесъобразно устройство на нашите държавни служби. Втората е да се изгради един щат, в който да няма несъобразности. Тази задача е много сложна и трудна. Върху нея се работи доста много време и можем да очакваме, че тая година ще имаме окончателен резултат. Миналата година, за съжаление, това не можа да се постигне. На тази комисия се поставя и задачата да изработи нови щатове, като предвиди съответните цензове.

А предлаганият законопроект урежда две основни положения. Първото положение е, да може да се даде на лица с изключителни способности и прояви по своята служба, по преценка достатъчно широко поставена, възможност да заемат и такива места в държавния апарат, за които се иска по-висок образователен ценз от този, който имат. Служебният ценз винаги си остава. Как може да се говори тук за недостатъчна сигурност в това, че тези повишения могат да стават, че има опасност да стават без достатъчна преценка? Как може да се говори, че тази преценка ще бъде само тогава достатъчна и безпристрастна, когато се дава от законодателно тяло? Аз лично смятам, че не е правилно Министерският съвет да се занимава с разрешението на конкретни въпроси, дали Иван Драганов, който е преценен от службата си, от началника си, от профорганизацията си, трябва да заема едно по-високо място, отколкото му позволява неговият образователен ценз. На какво ще заприлича Народното събрание, ако почне да се занимава с тези работи? Достатъчно е туй, което се предвижда в законопроекта.

А ако някому не е приятно да чува, че професионалната организация дава преценка, то си остава негова работа. Обаче на всички нас трябва да бъде ясно, че без преценката на организираната от отечественофронтовска общественост никаква гаранция за никого не може да има в нашата страна. (Ръкоплескания) Само тая преценка е, която може да озапти и партизанските наклонности, и роднинските чувства на някои хора и в миналото, и в настоящето, а не

няма какъв висок щат или някакви предвидени цензове. Аз знам от личния си опит, какви безобразия са ставали и са търпени от хора, които днес клеветят и хулят; как са се търпели на отговорни места лица, които не само че не са цензовани за дадена работа, не само че са нектърни да я извършват, но се явяват само като едни комисари, като агенти на хора, които провеждат в дадено ведомство една чисто партийна, партизанска дейност.

Власи Власковски (к): Противонародна.

Министър д-р Иван Стефанов: Първото основно положение следователно е това, че се предвижда при една пълно достатъчна обективна и издържана преценка да може за изключителни способности и проявления да се даде на дадено лице едно място по-високо, отколкото образователният му ценз позволява това.

Второто основно положение е, че се премахват ония намалявания на заплатите с 10% и 15%, които се предвижда да се правят за случаите, в които лицето няма достатъчен образователен ценз за заеманата от него служба.

Надади може да има вече съмнение за това, че принципът „еднакъв труд — еднакво заплащане“ трябва да бъде осъществяван в днешна демократична България. А прокараното в законопроекта тъкмо това означава. Защо лицето, което е намерено за годно да изпълнява дадена работа, трябва да получава 10% или 15% по-малко, само защото нямало съответния образователен ценз? Защо е това?

Това положение смятам, че не може да срещне никакви сериозни възражения от никоя страна. Останалите положения имат второ-степенно значение, и аз смятам, че без никакво колебание предложеният законопроект може да бъде гласуван на първо четене, а ако има някои несъобразности и някои неща за улаждане, това, разбира се, може да се направи в комисията. (Ръкоплескания)

Председателствуващ Кирил Христов: Ще положи на гласуване законопроекта.

Моля г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към втора точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за сключване заем в размер на 300.000.000 лв. от Българската земеделска и кооперативна банка за изплащане на отчуждени и закупени земи и сгради от Министерството на земеделието и държавните имоти.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Косталин Трендафилов (зв): (Чете)

М О Т И В И

към законопроекта за сключване заем в размер на 300.000.000 лв. от Българската земеделска и кооперативна банка за нуждите на Министерството на земеделието и държавните имоти

Г-да народни представители! При съществуващата структура на земеделското ни стопанство, заводите, депата за добитък и опитните станции по скотовъдството са една голяма необходимост за подобрене на скотовъдството у нас. В тези държавни стопанства чрез планомерна подобрителна работа се създава и оформява ценен висококачествен разплоден материал, от който се вземат разплодници за подобрене на скотовъдството в страната. Тази задача нашите държавни скотовъдни стопанства, пък и чуждестранните такива, изпълняват по два начина:

1. Произведеният едичен разплоден материал се пласира по най-малки цени между скотовъдци, проявили добра скотовъдна дейност, и в стопанствата им се използват за по-нататъшно размножаване и кръстосване на местните животни.

2. Цепните мъжки разплодници, какъвто е случаят с жребците и козове, се предоставят за използване от скотовъдците само през случаите сезони. Наред с тази разплодна работа в държавните стопанства се извършват и редица мероприятия, които са свързани с усъвършенстване техниката при развъждане и отглеждане на домашните животни с подготовка на технически кадри за работа по скотовъдство, млекарство и пр.

За правилно разрешение на тези задачи налага се увеличаване на разплодния добитък и земната площ на съществуващите държавни скотовъдни стопанства, особено заводите за добитък „Ст. Караджа“, край гр. Балчик, край гр. Самоков, „Минкова махала“ — гара Бойчиновци, край гр. Тутракан, край гр. Карнобат и депо за добитък — гр. Враца.

С полежителност може да се твърди, че заводите, депата за добитък и останалите държавни институти по скотовъдство в нашата страна са единствените извори на висококачествен разплоден материал, нещо повече, те са градивният материал и основата, върху която се изгражда българското скотовъдство.

По текущия бюджет на Министерството на земеделието и държавните имоти са предвидени един централен изследователски и контролен институт по животновъдство, осем завода, четири депа за добитък и четири опитни станции по скотовъдство.

През настоящата 1946 г. е открит още един завод. В своето близко бъдеще ще съществуват държавните заводи и депа за добитък все още далеч не са достигнали своята завършена пълна организационна форма, за да отговорят пълно на нуждите на нашето земеделско стопанство, въпреки, по-голямото възнамание, което им се отдава през последните години

Нуждата от земя, стопански и жилищни сгради, е все още много крещеща и по пътя на редовните бюджетни средства, макар и те ежегодно увеличавани, не ще може в скоро време да се извърши този много важен етап в организацията и всеобщното обзавеждане на държавните институти по скотовъдството. Ограничените бюджетни средства до голяма степен са спъвали прикато най-важна задача на тези стопанства — да работят за подобрене и увеличаване на скотовъдното богатство в страната.

За да се отговори на изтъкнатите неотложни нужди за държавните заводи, депа за добитък и опитни институти по скотовъдството в страната е изработен настоящият законопроект за сключване на специален заем от Българската земеделска и кооперативна банка в размер на 300.000.000 лв.

С този заем в продължение на 3 години ще бъдат снабдени гореноброшените държавни стопанства, включително и поновреденият завод по текущия бюджет на министерството, без да се отегчава прекомерно държавният бюджет.

Подзвучава на заема ще започне още през текущата година, а последното теглене не ще бъде по-късно от 31 декември 1948 г. София, май 1946 г.

Министър на земеделието и държавните имоти: Ал. Оббов

ЗАКОНПРОЕКТ

за сключване заем в размер на 300.000.000 лв. от Българската земеделска и кооперативна банка за изплащане на отчуждени и закупени земи и сгради от Министерството на земеделието и държавните имоти

Чл. 1. Разрешава се на министъра на финансите да сключи, а на Българската земеделска и кооперативна банка да отпусне заем в размер на 300.000.000 лв., който ще се използва от Министерството на земеделието и държавните имоти — отдел за скотовъдство, за изплащане стойността на отчуждени и закупени земи и сгради, във връзка с мероприятията на отдела.

Чл. 2. Заемът се разрешава при следните условия:

а) Българската земеделска и кооперативна банка ще открие текуща сметка на Министерството на земеделието и държавните имоти, по която, по нареждане на министъра на земеделието и държавните имоти, в зависимост от нуждите на отдела за скотовъдство, ще изплаща направо на собствениците стойността на отчуждените и закупени земи и сгради.

Последното изплащане по сметката до размера на заема ще стане най-късно до 30 декември 1948 г., т. е. в срок от 3 години.

Изтеглените суми по заема ще носят 6 1/2% годишна лихва, считано от деня на тегленето, която ще се капитализира шестмесечно.

б) За изтеглените по сметката суми от заема, увеличени с лихвите при нужда и при поискване от Българската земеделска и кооперативна банка, министърът на финансите издава на същата бонове, в стойност и по указание на банката, с тримесечни падежи, които ще се подновяват редовно до заместването им с облигации. Боновете са скотируеми в Българската народна банка.

Чл. 3. Използуването на заема ще става по нареждане на Министерството на земеделието и държавните имоти — отдел за скотовъдство, а тегленето на суми ще става с чекове, подписани от министъра на земеделието и държавните имоти или утълномощено от него лице.

Чл. 4. Изтеглените до 30 декември 1948 г. суми по заема до 300.000.000 лв., увеличени с капитализираните лихви, в размер на 6 1/2% годишно, се превръщат на 1 януари 1949 г. в облигационен заем, платен в срок от 10 години, при 6 1/2% годишна лихва, платени в края на всяко шестмесечие срещу купони с падежи 30 юни и 30 декември 1949 г.

Падежът на първия купон с 30 юни 1949 г.

За тази цел ще се издават облигации на приносителя от по 1.000.000 лв. всяка, като за останалите суми по-малко от 1.000.000 лв. до покриване общата сума по заема ще се издават облигации от по 100.000 лв., а оказалата се сума по-малка от 100.000 лв. ще бъде платена на Българската земеделска и кооперативна банка в брой.

Облигациите ще се предават на Българската земеделска и кооперативна банка срещу представяне на евентуално издадените до тогава бонове.

Формата и съдържанието на облигациите се определят от министъра на финансите. Облигациите ще бъдат скрепени с факсимилните подписи на министъра на финансите и главния директор на държавните и гарантираните от държавата дялове. Тези облигации ще бъдат скрепени с контролни саморъчни подписи на представители на Главната дирекция на държавните и гарантираните от държавата дялове и на Българската земеделска и кооперативна банка.

Чл. 5. Погасяването на облигациите ще се извършва шестмесечно в срок от 10 години, на 30 юни и 30 декември всяка година, по реда на номерата на облигациите, според една таблица, отпечатана на гърба им, съдържаща приблизително равни шестмесечни вноски за погасяването и лихвата.

Първото погасяване ще се извърши на 30 юни 1949 г.

Чл. 6. Купоните с изтекъл падеж и подлежащите на погасяване облигации се издават без комисиона от Българската народна банка. Изплащането на облигациите става едновременно със съответния купон с настъпил падеж.

Представителите за изплащане облигации трябва да бъдат придружени с всички купони, падежът на които не е настъпил до определената за плащане дата. Стойността на непредставените купони се счита от капитала, който следва да се изплати на приносителя

Чл. 7. Необходимите кредити за изплащане лихвите и погашенията по заем се предвиждат ежегодно в бюджета на Главната дирекция на държавните и гарантираните от държавата дългове.

Чл. 8. Облигациите се освобождават от всякакви сегашни и бъдещи данъци, такси, берни, гербов налог и др., а лихвите от тях от преките данъци по наредбата-закон за данъка върху приходите, както и от други сегашни и бъдещи данъци и гербов налог.

Освобождават се от всякакъв герб, данъци, такси, берни и др. и всички книжа и сметки, свързани с откриването, упражняването и изплащането на заема.

Чл. 9. Невъзвездите в погашение облигации се приемат по номиналната им стойност за залог и гаранция, съгласно закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Чл. 10. Непредставените за изплащане купони в продължение на пет години от деня на падежа им се покриват с давност в полза на държавното съкровище. Тоя срок за облигациите, изплащането на които е настъпило, е 15 години.

Чл. 11. Извършването и оправдаването на разходите от средствата по този заем ще става по реда, определен от закона за бюджета, отчетността и предприятията и правилника за прилагането му. Контролът върху разходите се извършва от бюджетно-контролния отдел при Министерството на земеделието и държавните имоти и Върховната сметна палата.

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител Бочо Илиев.

Екатерина Николова (зв): Г-н председателю! По правилника за вътрешния ред не може да се почне разглеждането на законопроекта в отсъствието на министъра на земеделието.

Председателстващ Кирил Христов: Г-н министърът на финансите ще представлява г-на министъра на земеделието.

Екатерина Николова (зв): Трябваше да кажете това.

Бочо Илиев (к): (От трибуната) Г-да народни представители! Скотовъдството е важен отрасъл в нашето земеделско стопанство. То е източник както на най-ценните храни за човека — месо, мазнини, мляко и другите млечни и животински произведения — така и на обектото на парода. Нашето скотовъдство, както и в общо нашето земеделие, е все още в положението на една значителна примитивност.

Броят на продуктивните животни, които имаме у нас, не е малък в сравнение с броя на населението. Така например ние имаме около 610.000 крави, 160.000 биволици, 4.900.000 овце и 500.000 кози, освен това имаме кръгло 150.000 свине и около 200.000 кобили. Но качествено този материал стои на много ниско стъпало. Причините за това са: липсата на добри разплодници, от една страна, и, от друга страна, недостатъчен фураж и недостатъчно грижи за този добитък. Най-съществена причина обаче е дребнособственският характер на земеделското ни стопанство. Като прибавим към тази причина всепопулярната обстановка, която изживява нашето стопанство, и страшната незапомнена суша през 1945 г., можем да добием ясна представа защо действително стопанството ни и най-вече скотовъдството се намират в такова състояние понастоящем и защо при наличността на такъв голям брой продуктивен, а най-вече млечен добитък, ние нямаме мляко за най-елементарните нужди, нямаме мляко дори и за децата и болните.

От данните, които имаме, се вижда, че нашите крави дават средно по 500 литра мляко годишно, а овцете по 30 литра. Това количество, в сравнение с данните, които имаме за по-напредналите в скотовъдството страни, е съвсем незначително. Така че ние не налага в това отношение голяма подобрителна работа, като час по-скоро бъдат взети съответните мерки.

Законопроектът, който ни предлага министърът на земеделието, цели осигуряване на извънбюджетни средства за едно цялостно подобрене на нашето скотовъдство.

Аз останах изненадан от една статия, печатана тия дни в един отечествено-фронтовски вестник, в която се пише, че причината да се намира нашето скотовъдство в това състояние била тая, че то се възглавявало от нашето агрономическо съсловие. А трябвало да се възглавява от ветеринарното съсловие. Много чудно ми стана, как в сегашно време, в сегашната наша отечествено-фронтова обстановка наново се разгарят, наново се дразнят кастовите чувства на тези две иначе прогресивни съсловия, които еднакво добре служат на нашето народно стопанство и най-вече на нашето скотовъдство. Няма абсолютно никакво значение кой от тези две професии повече или по-малко възглавява дадени служби. Причините са тия, които аз ви изридох преди малко. Не трябва да се търсят причините за това там, където те не съществуват, за да се раздухват наново страсти и да се изкарват на сцената кастови съображения, които 9 септември основно ликвидира.

Развръзката политика на държавата ни, разбира се, не е вървяла по пръта посока. Не всякога в миналото ние сме имали здрава развръдна политика. Както по отношение на цялостната земеделско-стопанска политика, така и по отношение на скотовъдната такава, ние сме имали много наистина увлечения в така наречения расов формализъм. От възвездането на някои раси животни или на някои чужди раси животни, каквито не можеха и не могат да виреят, имаме много печални последици. Такова увлечение ние имаме с изкуственото насаждаване на овцата раса „Меринофлайш“, която наистина немците искаха да насадят у нас посредством почемчените българи скотовъдци. Ние имаме увлечения и по отношение на нашето сиво искърско говеда, което нашите агродеятелни и нашите скотовъдци се стараят да изкарат за благородна раса и до го промислят, за да стане чисто сиво. Аз имам пред вид опитите на най-малкия до нас завод „Клементина“, където един от скотовъдците

в желанието си да очисти бичите и кравите, които имаше в завода, за да станат те чисто сиви искърски говеда, каквито ги разбираше неговият професор от нашия агрономически факултет, така очисти животните, че изчисти всички ония, които даваха мляко, и остави завода без мляко.

Едно такова наистина увлечение имаме по-рано и по отношение на един друг вид крави. Имаше го и по отношение на овцете, имаше го и по отношение на птиците, имаше го и по отношение на някои други продуктивни животни.

На нашето скотовъдство в настоящия момент се налагат няколко близки и бързи актуелни задачи. То трябва бързо да бъде възстановено, да достигнем броя, който имаме до преди войната, да подобрим и качеството, защото, както казах, в това отношение то стои на много ниско стъпало. Трябва да се увеличи броят на говедата в държавните стопанства, защото той е сравнително доста малък за даване на един разплоден материал за подобрене на скотовъдството, в зависимост от общия брой на продуктивните животни в нашата страна.

Освен това трябва да отбележа, че политиката, която се провеждаше досега, да се дават елитни животни от държавните заводи в частните стопанства на еднолични дребни стопани, не даде почти никакви резултати. Получи се тоя резултат, че след като животното се отдели от държавния завод, от елитната фамилия, то отива или за задоволяване на личните консумативни нужди на стопанина, или пък отива на пазара. И при това от държавните заводи получаваша животни не тия стопани, които имаха желание да отглеждат продуктивен развръден материал, а ония, които бяха приближени до властта и до ръководството на завода.

Аз смятам, че на тази пакостна политика, по такъв начин да се разхищава този ценен материал, трябва да се сложи край. В това отношение в помощ на нашите държавни стопанства, в помощ и на нашите скотовъдни деятели се явяват трудовите земеделски кооперативни стопанства, които сега изграждаме в нашата страна и при които трябва да се образуват като филиали малки скотовъдни депа. Получавайки елитен материал от държавните депа, да го размножават при себе си, за да може оттам да се задоволяват нуждите на частните стопани, които ние ние по начало не отгичаваме. Като констатираме, значи, увлечение по отношение на расовия формализъм, по отношение на някои животни, трябва да се ориентираме правилно към млечни животни, към продуктивни животни, които могат да живеят при нашите условия.

Въпреки всички усилия да се култивира като раса нашето сиво говеда, ние не дойдохме до никакви резултати. Като изключение само в някои заводи или в някои стопанства се достигна 25-30 литра млечност на тия крави, а в същност големият брой си останаха животни, които можеха да бъдат използвани само за работата в дребните земеделски стопанства и покрай това да дават по 1-2 литра мляко. Като имаме пред вид, че имаме вече и крави от чужди раси, които добре изживяват при нашите условия, които достигат млечност на 30-40, дори 50 литра мляко; като имаме пред вид, че в Съветския съюз кравата „Лента“ достигна дневна млечност 64.5 литри с 4.2% масленост, а кравата „Послушница II“ достигна 16.400 литра млечност годишно, ние можем да имаме представа, какво че ще трябва да имаме една ориентация към такъв вид продуктивни животни. През нас минаха, влечени от фашистките гадове, от хитлеристките орди, таврийските българи, които имаха като тежест при себе си и своите крави, своя домашен добитък. Значителен брой от тях останаха в някои наши крайдунавски села. Оказа се, че при нашите условия тия добичета живеят много добре и някои от тях, макар и още съвсем непроконтролирани, дават 35-40 литра мляко — едно количество много голямо за нашите условия. Това дава да се разбере, че ние ще трябва действително да насърчим такива раси, чрез които ще можем всеотдайно да подобрим нашето скотовъдство.

Същото се отнася и за нашето овцевъдство. Фашистите се опитаха да насадят у нас овцата „Меринофлайш“, която при нашите условия не даде никакви резултати. И там, където беше насилва натрапена, най-вече в Павликенския район, на 9 септември, когато ние арестувахме фашистките гадове, стопаните избиха фашистките кочове с кравците си, за да докажат, че тази стока у нас не вирее, не може да вирее и няма да вирее. Стопаните действително се бяха напанили, защото трябваше да кравят на тия животни през лятото специални бани, а ние в селата за хората си нямаме още бани. Нашите стопановеди заставяха стопаните да правят през лятото специални млечни бани за тези животни, с тяхната гъста вълна, и това така ги отегчи, че те намираха животните и ги ликвидираха. Това иде да покаже как нашето маселено реагира, тогава когато вижда, че няма да има никакви резултати от такова едно увлечение. И затуй нашите стопановеди ще трябва много да внимават, когато рекат да насочват някоя такава порода или раса от тия продуктивни животни.

Ние имаме насърчителни резултати от създаването на скотовъдни депа като филиали от държавните стопанства при нашите кооперативни стопанства. При нашите кооперативни стопанства вече имаме свиневъдни станции с 10-15-20 свине-майки, които, отглеждани вече от специални отглеждачи в специални помещения, дават благоприятни резултати за нашето свиневъдство. Истинно също така и овцевъдния стада. Ние препоръчваме, при всяко кооперативно стопанство, а напоследък при всяко горско държавно кооперативно стопанство, да се обезвредят овцевъдни и краварски ферми, които могат и ще дават много благоприятни резултати.

За да не бъде голословен, аз ще ви приведа само две цифри за това, което имаме като резултат в кооперативното стопанство в моето село по отношение на свинете, овцете и кравите. Имаше 24 свине-майки, от които задоволяваме нуждите на селото, на околните села, а в голяма част и на околната от елитен разплоден материал, който ние имаме като държавно стопанство за

вод. Всички други свине, които държавният завод е раздал на частни стопани с цел да бъдат държани за разплод, са ликвидирани най-късно по Коледа следващата година; послужили са, значи, за угождане.

Ние получихме от държавния завод черноглави плевенски овце, които размножихме, и чрез подпопирателна работа, която можехме масово да приложим в кооперативното стопанство, достигнахме средна млечност 60 литра на овца месечно, когато общопризнатото е, че овцете дават средно месечно 30 литра мляко. Достигнахме въплодност 2.8 кгр. на овца, когато се знае от всички, че у нас овцете дават средно 1.5 кгр. вълна. Достигнахме и средно физическо тегло на овца 52 кгр. Този материал е още крайно недостатъчен, за да задоволим нашите нужди. Но ние смятаме, че с тази система на работа в скоро време ще задоволим нашите нужди, нуждите на частните стопани от селото, а ще почнем да задоволяваме и нуждите на околните села.

По отношение на кравите, имаме също така добри резултати. Въпреки противодействието на нашите скотовъди, направихме пробив, като нарушихме традицията по установените райони за сивото искърско говедо. Купихме монтафонски крави. Такива крави има в Софийска област. При нашите условия, в Плевенска област, ние имаме монтафонска крава в нашето стопанство, която за пръв път дава сега мляко 16 литра дневно още при тази оскъдница на фураж, а четири искърски крави имат 14 литра дневна млечност. Това иде да покаже, че ние действително ще трябва да се ориентираме не формално към райони и раси, а към такива животни, които могат да дават при нашите условия значително добри резултати.

Това ще стане и ние ще отидем натам най-вече чрез увеличаване на елитния разплоден материал в нашите заводи и в нашите депа, каквито имаме 18 на брой с новоткритите такива в Тутракан, Харманли и Нейчево, Карнобатско. В тия заводи засега ние имаме един съвсем незначителен брой елитен разплоден материал с оглед задоволяването на нуждите на нашето скотовъдство. В тия заводи ние имаме всичко 40 елитни жребци и всичко 653 жребци, които пускаме на разплод в цялата страна; имаме само 368 елитни кобили с установени вече качества; имаме само 71 бици, на които се е спряла нашата скотовъдна наука и практика, и само 370 крави; имаме всичко 610 кочове и само 4.000 овце; имаме само 51 нерези и 396 свине-майки. Имам също, като начало, в нашите заводи 41 биволици. На биволиците нашата скотовъдна наука досега не обръща внимание, тъй като млякото на биволицата не се котираше на лондонския и швейцарския пазари. Аз смятам, че най-напред ние трябва да задоволим нуждите на българския консуматор, който никога не е имал претенция по отношение на това, дали млякото е биволичко, краве или овче. Софийци ядат мляко каквото им сервира жителите на околностите на София, което едва се бе-рее, а често пъти се сине поради това, че е смесено с вода! При това положение не може да не се обръща внимание на биволицата, която отлично върее в много области на нашата страна. На това животното трябва да му се отдадат малко повече грижи, да се насърчи отглеждането му, за да имаме от него по-добри резултати.

Поради това, че много мляко се създават елитни, качествени животни и много мляко се съхраняват, ние ще трябва да почерпим поука най-вече от великата наша освободителка Съветска Русия, където прибягнаха към масово изкуствено осеменяване. Нашите ветеринари пледират, че скотовъдството у нас е изпуснато и е отишло в ръцете на агрономите. В тазгодишния бюджет на Министерството на земеделието обаче ние дадохме достатъчно кредити на нашия ветеринарен институт да може да прибегне масово към изкуствено осеменяване най-вече на овцете, които най-лесно се поддават, и след това на кобилите и кравите. Имам направени опити от стопаните в Ботевградско с изкуствено осеменяване от каракулски кочове, които дават най-хубавите астраганени кожички, които опити са дали отлични резултати, въпреки че са правени при много примитивна обстановка и не от специалисти майстори или стопановеди, а от едни любители. В това отношение нашите ветеринари ще трябва да се намесят активно, за да може когато имаме един качествен индивид, да върскаме от него положителни качества в много бройки, за да можем да отидем към масово подобрене.

Аз посетих селскохазяйствената изложба в Съветския съюз през 1939 г. Там беше показан един коч с много положителни качества, от който са били осеменени за 1 година 12.000 овце и са получени 18.000 приплода. А у нас един коч може да заплоди най-много 50 броя. Това говори за една много голяма изостаналост на нашето скотовъдно стопанство. Използувайки кредита от този заем и кредитите, които сме гарантирали по бюджета на Министерството на земеделието, ние ще трябва да отидем към масово изкуствено осеменяване, за да отидем и към масово подобрене на този голям брой домашни и продуктивни животни, които имаме, но които качествено са останали на най-ниско стъпало. От сегашния наличен брой на елитен материал, който имаме, при сегашния примитивен начин на разплод, ние можем да задоволим най-много 50% от нуждите, които трябва ежегодно да задоволяваме.

С заема се цели размножаването на елитния материал, набавянето на съоръжения и покупка на необходимата земя. Налага се, както казах, подобрене на качеството. Налага се също така зряла производствена организация и рационализация на труда в тези държавни стопанства, защото те още в никакво отношение не могат да служат за пример, как трябва да се организират нашите държавни стопанства. Ако в Съветския съюз съюзните служби са пример как да се организират частните стопанства, в това число и кохозите, в нашите държавни стопанства, за съжаление, не можем да видим пример как трябва да организират кооперативните стопанства. В това отношение министърът на земеделието не трябва да се намесва по-осезателно и като постави тези стопанства

на базата на самоиздръжката, каквато ние прокламирахме в началото, да дадем такава организация, че тя във всяко отношение да служи за пример както на кооперативните стопанства, така и на частните такива.

Също така трябва да отбележа, че освен този законопроект нашите скотовъдни дейатели преди много месеци са внесли друг законопроект за извършен бюджетен кредит от 100.000.000 лв., с който се цели да се закупят голям брой женски агнета, които да бъдат предпазени от нож, голям брой женски телета, най-вече от монтафонски крави, които стопаните край София унищожават на 15-ия или 20-ия ден от раждането им. Този законопроект, за съжаление, се движи вече месеци из нашите канцеларии, и аз днес установих, че за забавянето му няма никакви други причини, освен чисто формални — бюрократизъм, който съществува още в някои държавни учреждения. Ще трябва действително министърът да избърза с вънесането на този законопроект, защото ние сме към края на сезона и може би, когато ще гласуваме законопроект, няма да има къде да го приложим, тъй като няма да намерим овце, агнета и телета, които да закупим. Вънесането на този законопроект трябва да стане още през м. февруари, когато е бил изготвен.

С тия разбирания нашата парламентарна група, на Работническата партия — комунисти, ще гласува законопроект по принцип, като в комисията ще направим необходимите добавки. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител Иван Кръстев.

Иван Кръстев (с): (От трибуната) Г-да народни представители! Предстои ни да разгледаме и гласуваме законопроект за сключване на 300-милионен заем от Българската земеделска и кооперативна банка за нуждите на Министерството на земеделието и държавните имоти, отдел скотовъдство.

При общото убеждение, че България е предимно селска страна и че земята се раздробява все повече и повече; че доходите от земята са все по-недостатъчни за изхранването на тези, които я обработват, вторият отдел на селското стопанство, скотовъдният, изпълва на преден план. Като знаем, че и на външния пазар на нашите земеделски произведения, поради все още примитивното обработване на земята, са неконкурентноспособни, всекиму трябва да бъде ясно, че нашият земеделец ще трябва да насочи вниманието си в отглеждането на едър и дребен добитък, като земеделските си произведения ги продава не като сурови произведения, а като с тях изхранва породист добитък за използване за мляко, млечни произведения, месо, кожи и тир. За целта е нужна и подкрепата на държавата, която трябва с още по-силен темп да подпомогне издигането на съществуващите стопанства и други държавни заводи за добитък на необходимата висота, за да може да се постигне целта, за която са създадени. Те ще трябва да бъдат обновени, те ще трябва да бъдат подпомогнати, за да постигнат целта, за която са създадени.

Водимо от тези съображения, Министерството на земеделието и държавните имоти чрез настоящия законопроект за 300 милионен заем от Земеделската и кооперативна банка иска да издигне съществуващите стопанства и заводи за добитък, дребен и едър, да създаде и нови такива стопанства и заводи, за да може да даде на селското население, сравнително на по-ниски цени, породист и доброкачествен добитък.

Нека пожелаем да се действа бързо и с нужната компетентност, за да може във всичките краища на нашето отечество в най-скоро време да се дадат породисти видове добитък, дребен и едър, и нашите селяни, под опитното ръководство и наставленията на ветеринарния лекар и на агронома, да почувствуват грижата на отечественофронтовското правителство за подобрене положението на обеднялото селско население.

Интересите на Българската земеделска и кооперативна банка с този законопроект са добре запазени. Лихвата 6 1/2% е достатъчна. Връщането на средствата при нужда е осигурено.

Нашата социалдемократическа парламентарна група заявява, че ще гласува еднодушно настоящия законопроект, за да може действително да се подпомогне селското население. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител Иван Каменов.

Иван Каменов (зв): (От трибуната) Уважаеми народни представители! И народни представители! Видимо е, че ако този законопроект не засягаше един сектор от много голямо значение за нашето стопанство, нямаше да привлече така вниманието на народното представителство, както не го привлича един обикновен закон, какъвто би бил например един закон за разрешаване на един обикновен заем.

Когато народното представителство ще трябва да даде разрешение за отпускането на един такъв голям кредит за подобрене на нашето скотовъдство, безспорно то има не само правото, а и дълг да направи известни преценки, известни констатации и оттам, като направи съответните изводи и заключения, да даде необходимите препоръки за разгъването на това скотовъдство.

Ние се памираме действително пред една много печална картина. Нашето скотовъдство е в много лошо състояние. Въпреки че това скотовъдство дава твърде много и на отделните стопани, и на държавата, ние виждаме, че то не се намира в онова състояние, в което трябва да се памира, и не се поставя в такова положение, в което то заслужава да бъде поставено, за да стане

действително източник на доход не само за отделните стопани, а и за държавата.

Ние не можем да говорим не само за качествени сортове и породи у нас, но не можем да говорим и за подобрени такива. В много отношения ние сме проявявали увлечение, и онова, което е съществувало на местна почва, е или изродено, или въобще влошено. Ние минаваме за една страна, където има твърде много условия за обществото, но ние чуваме — а и ние всички знаем, защото всички имате връзка с нашето село — че у нас все още нямаме определен тип овца, който да може да се развие съобразно условията и да носи приход на стопанина и на държавата. Това се дължи на обстоятелството, че у нас досега не е имало, а виждаме, че и сега, когато трябва да дадем един такъв кредит, който сме длъжни да дадем и който трябва да намерим откъдето и да било и да го дадем, още нямаме изработен един план за развитието на нашето скотовъдство. И тия 300.000.000 лв. ще изразходваме на слуга, чисто по ловджийски, както се казва: ще търсим типове, ще търсим да видим кое говедо, коя овца и т. н. в коя област ще може да се развие, та, след като установим това, да отидем по-нататък — да разпореждаме един или друг тип. Безспорно, това може да погълне много средства, да изхаби много енергия и желания, ще мине много време, но резултат не ще имаме именно по тази причина, че още нямаме установен един план; нямаме установено за всяка област кое говедо, коя овца, кой кон и т. н. трябва да се насърчава и развива, защото дава добър резултат. Поради това именно, че нямаме план все още, когато поощряваме в една или друга област развитието на едно добиче, не знаем защо го поощряваме, дали за стопански придобив или за спортване. В много случаи, подражайки на Запада, където за подобряване на расите е направено от държавата и от частните лица твърде много, където и сега от държавата, от частните лица и от разните организации се издирват грамидни суми за създаването и отглеждането на специални видове добичета за обработване — и у нас се насърчават същите видове, които обаче са само тежест за нашето стопанство.

На какво се дължи това? Това се дължи на обстоятелството, че все още у нас не се знае кой се грижи за скотовъдството и кой ръководи неговото развитие.

Аз опонеделям напълно мисълта, изказана тук, че не бива да се раздухват страсти, ако има такива. Но това, че може да има опасност да избухнат страсти, когато има доказана явна негодност на известни служби или на известни категории служители да ръководят и полезно да развиват един отрасъл в нашето стопанство, не може да ни накара да задушим всичко и да не кажем, че действително той плачевен резултат, който имаме досега в нашето скотовъдство, се дължи на неумението, проявено от тях и тая категория служители или служби. Надага се да ревизираме вече това състояние, да направим опит да привлечем и ония среди, които сега се държат настрана, но които, по моя преценка, могат да бъдат полезни и за нашето скотовъдство.

Бочо Илиев (к): Никои не ги изключва тях.

Иван Каменов (зв): Те не се изключват само на думи. Обаче, като погледнем структурата на бюджета, като погледнем постановленията на отделните правилиници, закони и т. н., ще видим, че ги изключваме.

Тоя апостроф, който се направи, ме навежда на мисълта да отбележа следното. Ние виждаме, че когато се говори тук за подобрене на скотовъдството, за неговото развитие и за обектите, за които ще се отделят тия суми и ще се издирват, ние не се говорим за лекарства и за лекуване на добитъка в тия ваводи. То е, защото се отбягва да се не намеси нещо името на ветеринарната власт, на ветеринарните органи.

Бочо Илиев (к): Няма такова нещо.

Иван Каменов (зв): Ето това е факт. Понеже се казва в законопроекта, че сумите, които ще се вземат от Земедельската банка, по силата на този закон, ще се изразходват по правилата, предвидени в закона за бюджета, отчетността и предприятията, утре, ако от тези суми се изразходват за лекарства и лекуване, те не ще могат да бъдат оправдани, отчетени, затова защото в закона не е предвидено, че може да се изразходват и за тази цел. А това е загуба, защото именно тези хора, които могат да бъдат полезни и които са доказали, че са необходими за нашето скотовъдство, се държат настрана.

Тоя резултат се дължи и на друго едно състояние. Ръководството и въобще уреждането на нашето скотовъдство е много бюрократизирано. Не може така, по един съвършено типичен чиновнически начин, както досега всичко става, да се очаква по-друг резултат; да се очаква, че действително ще имаме едно скотовъдство по-друго от това, което имаме досега. Необходимо е обектите на това скотовъдство да бъдат изпитани във всякакви времена, във всякакви часове от денонощието, да бъдат наблюдавани, да бъдат проучени основно, правилно, за да очакваме съответния резултат. Досега ние сме имали ръководители на нашето скотовъдство повечето хора с ръкавици и с много фини тоалети. Досега, докато се носи службата така бюрократизирано, не можем да очакваме в никакъв случай да имаме скотовъдство такова, каквото всички желаем да видим в нашата страна. (Възбуждения)

Когато ще уредим тоя въпрос така, тогава именно и най-добре ще отстраним съперничеството между отделните категории служби и тогава те ще бъдат въпрегнати в работа, ще може на всички да се даде съответното място и да се искат отговорности. Няма ли някаква координация, няма ли това съчетание на силите и усилията,

ние ще имаме това състояние — ще казваме, че имаме съревнуване, но то няма да бъде съревнуване в благородния смисъл на думата, което да подобри продуктивността, а ще бъде съревнуване кой да обсеби положението, да застане отгоре и да каже: „Аз ръководя тая работа, но какъв ще бъде резултатът, за това няма да давам сметка.“

Г-да народни представители! Аз смятам, че когато разглеждаме тук един въпрос, който засяга повече от 50% от нашето стопанство, ние имаме задължението да си наложим по-голямо търпение и да изслушаме мненията, които ще се изкажат по този въпрос; да сметнем, че времето, което ще употребим за изслушване на тия мнения, ще бъде време оползотворено, а не така нервно да искаме на всяка цена да минем въпроса.

Най-после, ако е въпрос да не се изнесе една картина, да не се разгледа едно положение, ние можем да минем законопроекта и без дебати. Но ще изразходваме и тия 300.000.000 лв., както се изразходвани досега много пъти по толкова пари, и пак ще имаме това състояние, в което се намираме и сега.

Ако имаме един план, нашето скотовъдство щеше да бъде една крачка по-напред, затова защото в такъв случай не можеше да се остави неразгледан и въпросът за пашата и най-главно — въпросът за снабдяването с фураж. Ние виждаме, че в това отношение от едно място се дават нареждания и се иска, а от друго място се правят пречки. Така например, за да се снабдим с листников фураж есенно време, ние ще трябва да минем през много митарства на горските власти, докато най-после получим съответното разрешение да можем да се снабдим с този фураж. Тия митарства и тоя формализъм не можах да се избегнат дори и миналата година, когато ние знаем, с каква настойчивост отгоре се реши, тоя въпрос да може да се уреди без изпънеността на много от формалностите, които трябва да се изпълнят. Но тия формалности не са отменени завинаги. Те си съществуват. Скотовъдците искат, желаят да бъдат добри скотовъдци, да имат повече добитък, но те често са възпрепятствувани. Често пъти нашето скотовъдство, поради липсата на план за пашата, е оставено на каприза и на някой кмет. У мене сега аз имам едно писмо от един стопанин, който е могъл да запази и да има в този момент свиние, на който обаче общината, в лицето на кмета, забранява да ги изкара на паша, защото щели да заразят мерата! Даже са го тили да ги видят всичките измрели, както се е изразил един ветеринарен лекар, но естетиката и това чувство за красотата на мерата да не бъде нарушено.

Яни Янев (з): Може би искат да запазят свинете от заразни болести.

Иван Каменов (зв): Това е едно стадо, което е изолирано и следователно не се касае въпросът до заразни болести.

Яни Янев (з): Не Ви е писано вероятно всичко — че ще преразмерят мерата и т. н.

Иван Каменов (зв): Когато ще имаме един план, тогава ще се разреши и въпросът: когато ще отглеждат едно добиче, с оглед на какво ще го отглеждат, дали на неговата млечнододайност, или на неговата двигателна сила. И в това отношение сега имаме нищо. Често пъти се изпращат било жребец, било бик или пък други разплодници, които могат да бъдат полезни в едно направление, за съвсем друго. Нямаме, значи, в това отношение нещо направено. И затова ние имаме това състояние, за което се спомена тук — да гледат хората крави, от които, вместо да получат поне 2000 литра годишно мляко, колкото е минимумът, който трябва да се цели, да не могат да получат и 800 литра. Защо? Защото в такова състояние се намират те.

Същото се отнася и до овцата. Правилно се спомена, че чисто бюрократично, чисто кабинетно е разрешен въпросът и за овцата, без да се правят опити, без да се види, дадена порода овца може ли да вирее в една или друга област. Просто изпращат козове и казват: „Ще ги гледате“. Ама че ще умрат — това няма значение. Важното е, че са изпратени, че е вписано в партидата, че са изпратени, развита е дейност и съвестта е успокоена, че е дадено нещо. А може животното да не достигне и живо — това няма значение.

Ние имаме също така един друг въпрос, който е от жизнено значение за нашето стопанство. Когато говорим за скотовъдството, не можем да запомним и коневъдството. У нас ние имаме цели райони, където и след още 200 години държавата или общината не ще могат да бъдат в състояние да направят едно залесяване такова, каквото трябва, за да се използват тия райони като гористи места. Касае се за разните келяви габари и други храсти, които и за огрев не стават, но са великолещна паша за козите. Народът правилно е казал, че козата е балканската кравица за нашия селянин. А, ние виждаме, че по отношение на нея няма установено едно отношение такова, което се полага като към обект, който дава придобив на нашето стопанство. Ние знаем, че козите са помелечни, че дават повече млечни продукти от овцата и че, най-важното, не са така капризни в изхранването, както е капризна овцата.

Същото се отнася и за коневъдството. Ние виждаме, както се спомена, че полувековната ни дейност в това отношение ни е довела все пак до положението да имаме един обикновен преходни същества между мулето и коня, но в никакъв случай не и кон. И затова е ставало нужда, когато са ни трябвали коне, да изнасяме или ценни наши артикули, или паша валута, за да можем да доставим от странство коне, нужни било на войската, било за друге. И в това отношение ще трябва да се направи нужното, да се види къде и какви коне трябва да се възбуждат

И най-после, едно друго обстоятелство, което ми прави впечатление във връзка с мотивите към законопроекта. Виждам, че има едно несправилно, неудачно поставяне на станиците, на депата, въобще на стопанствата в нашата страна. В повечето случаи са избрани непроизводителни центрове, меса, където няма фураж. Например, докато районът на Кулска, Белоградчишка и Видинска околина е твърде богат с фураж или там може да се достави много лесно, виждаме, че изобщо няма поставена нито скотовъдна станция, нито депо за замягане на породи и т. н., а често пъти станиците са качени по канарите на балканите, където фуражът ще стане двойно по-скъп, докато се закара там, дето е необходим.

Необходимо е да се направи нещо в това отношение, за да може тези станици да бъдат разпределени съобразно добитъка, който се развъжда; да бъдат тези станици в съответния център, за да може да се аклиматизират разплодниците, за да може да им се достави лесно фураж, по-евтин и в по-голямо количество.

Това са дефектите на нашата досегашна скотовъдна система, върху които смятам за нужно да се спра по повод предложения ни законопроект. По самия законопроект няма друго какво особено да се каже. Аз се надявам, че понеже се отнася до скотовъдството, което винаги сме смятали като важен и съществен обект на нашето народно стопанство, след като се изразходват тези суми, ще може най-сетне по-голямата част от досега съществуващите аномалии и често пъти грешки да бъдат отстранени. Затова този законопроект ще го гласуваме единодушно и безрезервно. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Марин Шиваров.

Марин Шиваров (з): (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от някои народни представители) Г-жи и г-да народни представители! Земеделската парламентарна група ще гласува законопроекта така, както е внесен, но все пак трябва да се каже нещо, което е необходимо да се каже.

Ако във всички други клонове в земеделското стопанство е необходимо да се прави подбор на семето, например в растителството, необходимо е още повече да се прави подбор в животинското производство, което е основа на земеделското стопанство. Поради минималните режими, поради войните нашето скотовъдство отива към загибване. Нека сега открито да си кажем, че е дошло времето, когато трябва да търсим начини, средства и възможности да помогнем на нашето скотовъдство, особено на овцевъдството. Нашето овцевъдство отива направо към загибване — овцете намаляват. И аз съм напълно съгласен с преждеговорившите, които казват, че в миналото не се обръщали внимание на подбора и че той трябва да се налага според климатическите условия. Ако например една овца може да живее в Странджа, тя не може да живее в полето. Ако в Родопите може да живее една порода овца, тя не може да живее в полето. Ако в Старозагорското поле или в Плевенско може да живее една овца, там не може да живее карнобатската овца, която си живее в Карнобатско и която е прочута. Ако в стопанството „Тунджа“ Бургаска област, може една овца да достигне до 1500 кгр. дневна млечност и до 4 кгр. вълна, то бе благодарение на това, че се правеше подбор преди всичко на разплодниците. Карнобатска овца вирее отлично при нашите условия, но все пак за нея нищо не е направено. В Бургаско има докарана порода овца, която отива на загибване. Тия овце не могат да живеят при нашите климатични условия. Нещо повече, досега внесоха отвън овце и се правиха проби, както каза клеветата от „Звено“, правеха се опити тук-таме, изразходваха се средства на хаос. Сега трябва да се имат пред вид покупките и в бъдеще да не се повтарят тия неща.

За нашето овцевъдство се внесоха расови кочове от чужбина и чрез изкуствено осеменяване се целеше подобрене на нашето скотовъдство. Един коч от Румъния струваше 30.000 лв., защото тогава една агнешка кожа се продаваше между 180 и 200 лв. Един подобрен породист коч от Русия също може да даде тия резултати. Трябва да търсим всички необходими средства, за да помогнем на нашето овцевъдство.

Какво става със свиневъдството? Чрез свиневъдството можем да снабдим нашата страна с месо и мазнини. Но и нашето свиневъдство се развило неправилно. Аз изхождам от един край непознат. Там има българска свиня, която дава хубави резултати. Тая свиня устоя на чумата в последно време, а расовата германска свиня и йоркширската свиня не устояха, умираха едва ли не 100%. Странджанската свиня, отглеждана на стада на начала, устоя на чумата 50%. Отглеждаме я на паша, като използваме нашите природни богатства — желяза. За нейното отглеждане не е номислено. Като гласуваме 300 милиона лева, трябва да дадем лекари и агрономи, които да надникнат в Странджа и в Лопноза, Провадийско, и да проучат тая свиня, за да даде тя нещо повече, отколкото е дала досега. Преди 2—3—4 години трябваше да търсим с нашата странджанска свиня от Бургаския край пенком по брега на Черно море и да отидем дори до Дедеагач на Бяло море. За 15—20 дни свинете умираха от 500 км. и издържаха на суша, на глад и лишения. Ако тая свиня издържа на чума, на суша, това показва, че трябва да я подобрим. Трябва да й дадем не само храна, но и да търсим други породи, за да я кръстосаме и да я направим по-тежка, по-дълга и по-голяма, за да достигне най-малко до 150 кгр. — можем да я докараме и до 200 кгр. — да запазим качествата ѝ, които я правят издържлива на глад, на студ, на суша, на киша, на болест. Подобрявайки я, трябва да запазим нейните естествени качества.

Време е ветеринарните лекари и агрономите да отидат в Странджанския балкан и във варненските покрайнини, да проучат тая свиня и да й помогнат. (Ръкоплескания) С тези 300 милиона лева ще трябва да помогнем на нашата чиста свиня, а не да внасяме чужди породи от тук-оттам. Прочее, трябва да се помогне на нашите стопани.

Нека още по-добре видим нашето скотовъдство. Досега много платихме в миналото, като доставяхме различни говеда: сивенталско, монгафонско, енгелско и др. За тях в миналото дадохме много хиляди грешни български левове...

Йордан Пекарев (з): Милиони!

Марин Шиваров (з): ... и след това видяхме, че нашето говедо може да ни даде доста месо, доста сила, доста мляко. Ако една енгелска крава може да ни даде само мляко, а една сивенталска крава да ни даде повече месо и мляко, нашето искърско говедо ни дава...

Йордан Пекарев (з): И едното и другото.

Марин Шиваров (з): ... и едното, и другото. При нашите стопански условия ние трябва да направим необходимото, за да помогнем на нашето говедо, за да помогнем по този начин на нашето стопанство.

Нашето коневъдство. В миналото търсихме коне в чужбина. Ние имаме вече добри наши коне. Ако ни трябват по-добри породи, ще вземем коне от чужбина. Едно време ни показваха наши коне на картинки и ние се срамувахме от тях. Показваха ни чужди раси коне. Но ние имаме много стада добри коне в нашите заводи. Трябва да намерим обаче средства, за да изберем по-добрите екземпляри, които ще вкарваме в нашите стопанства, за да подобрим нашите коне.

Идва време, когато, тъй както е поставен въпросът, ще ни трябва средства, които да дадем за подобрене на нашето скотовъдство.

Тук се подмята, че между ветеринарните лекари и агрономите имало борба. Може би е рано и не му е тук мястото да повдигна този въпрос, но трябва да се повдигне този въпрос. Нека открито заявя от това високо място, че аз съм много доволен от българските ветеринарни лекари, които във всеки момент са в земеделското стопанство и са винаги в негова помощ, а българските агрономи са останали много далеч (Ръкоплескания) благодарение на това, че имаше едно време някой си Димитър Христов, който стоеше на министерската маса, който направи националната катастрофа в 1912 г. и който, като министър на земеделието в 1927, 1928, 1929 години, докара стопанска катастрофа. Той създаде в агрономите в Министерството на земеделието един бюрократизъм, че и днес агрономът стои в канцеларията, пише писма, ...

Йордан Пекарев (з): Създаде антагонизъм.

Марин Шиваров (з): ... получава и изпраща входящи и изходящи писма, а във, в полето, го няма. Ако ветеринарните лекари трябва да направят изкуствено осеменяване; ако трябва да лехуват майката, ако трябва да обродят кравата, овцата и пр., те ще отидат в самото стопанство. Ветеринарният лекар е в помощ на скотовъдството, защото познава скотовъдството, познава овцата по-добре, отколкото я познава агрономът. Ако между ветеринари и агрономи има борба кой да сполучи и да носи байрака, време е да го дадем на ветеринарните лекари, които са си на мястото. Трябва да дадем право на ветеринарните лекари, които разбират скотовъдството, а агрономите да си отидат в полето.

Йордан Пекарев (з): На нивата.

Марин Шиваров (з): На българското народно стопанство трябва да се даде това, което му е необходимо. (Ръкоплескания) Ако те искат да делят мегдан, нека си го делят, но нека всеки отиде на мястото, на което трябва да бъде. Ние не искаме заради техните спорове да им съобщим попарата. Нека всеки застане на мястото си и нека пас ни оставят да кажем кого трябва да предпочитаме, кой трябва да бъде и кой не трябва да бъде.

Когато става въпрос за подобрене на скотовъдството, нека повдигна и въпроса, повдигнат и от колегата от „Звено“. Ще има спорове между едни и други, но безспорно е, че нашето скотовъдство отива към загибване. Колегата каза, че имало заклеявали гори, които стоят неизползвани от много години и не могат да бъдат обект на горско стопанство. Те могат да се използват за нашето козевъдство. Козите могат да ни снабдят с кожи, мляко и месо. Идете в Малкотърновско, идете в Странджа, в Родопите, за да видите, че има скалисти места и големи бапри, където може да се ядят кози. Казвал съм много пъти, ще го кажа и сега: ако се върнем 10 години назад, ще видим, че нашите гори не бяха унищожени толкова от козите, защото козите унищожават келявия габър. Горите бяха унищожени от предприемачите, от търговците. (Ръкоплескания) Десетки хиляди декари гори бяха унищожени от тях и от лесничите, от гореките, от пиляните лесничей, а не от нашите кози. (Ръкоплескания) Козевъдството беше и е преследвано, защото не дали рушвет на горския, на лесничия. И днес, при отечественофронтовската власт, нека го заявя от това високо място, има още хора, които са готови да пият вино, ...

Йордан Пекарев (з): Много право!

Марин Шиваров (з): ... които са готови да вземат рушвет и да правят това, което са правили техните предшественици в миналото, защото много от тях са наследници на това минало. Отечествоо-фронтовската власт трябва да застане на своето място и да каже на тези приятели, че козата не е опасна до такава степен за горите. Аз съм израсъл в горите, в балканите, сред добитъка и ценя абсолютно много повече горите от пиляните горски и лесничей и казвам, че има много места, които могат да се използват за козевъдството. Щом в миналото предприемачът можеше да даде рушвет, да използва горите, да краде, и да има козевъдство, и сега можем да го имаме. И в бъдеще ще го имаме. Време е този въпрос да се раз

реши. В Родопите има няколко хиляди кози. Там местата не се използват за развъждане на биволи, на овце, на говеда, а ние трябва да ги използваме за козовъдство. В нашите Родопи и в гръцките Родопи има много гори, територии с 150 км. в диаметър, в които няма никакъв човек, където може прекрасно да се развъждат козите. Гръцките власти преследват там козите, защото унищожавали горите. Ако днес отидете при козовъдците в Хасковско, в Странджа или в Стара планина, ние не можете да говорите против козите.

Когато повдигам този въпрос, не искам да бъде зле разбран. Не мисля, че трябва да се пускат козите в малолетните сечища, в дребните гори. Искам да кажа, шом като възможностите позволяват, козовъдството не бива да бъде забранявано, защото една коза за мляко заменя днес 10 овце. Шом козата може да ни даде месо, кожи, мляко, трябва ли да я гоним? (Ръкоплескания)

Искам да обърна внимание от това високо място на ония, които преследват козите, че те не трябва да преследват козите в Родопите и Странджа. Трябва да се развива козовъдството, защото ни са необходими в този момент, при военната обстановка, месо, кожи и мляко. Да не гледаме на нещата тъй, както гледахме в миналото.

Разглеждайки така всички тези неща, нашата земеделска парламентарна група ще гласува предложения законопроект и се надява, че всички въпроси, които се повдигаха тук за някакви опасности, каквито са съществували и в миналото, ще бъдат разрешени. Вярвам, че стеченофронтовската власт ще пресече пътята на всички ония, които си служат с досегашните начини. Смятам, че законопроектът и одобреният от нас 300.000.000 лв. ще постигнат целта си и ще дадат на скотовъдството това, което е необходимо, а именно — бъдещо подобрене на скотовъдството в България. (Ръкоплескания и гласове „Браво“)

Йордан Пекарев (з): Имаш моята адмирация!

Председателстващ Кирил Христов: Има думата г-н министърът на земеделието и държавните имоти.

Министър Александър Оббов: (Посрещат с ръкоплескания) Г-да народни представители! Чухте много ценни мисли, изказани от преждоговорившите, и съм благодарен, че всички парламентарни групи направиха декларация, че ще подкрепят това начинание на Министерството на земеделието. Искам да допълня само и да поставя въпросите по-ясно за разбиране от народните представители, за да съкратя дебатите и в комисията, и при разглеждане законопроекта на второ четене.

Имало е умни хора и преди нас, които са забелязали, че при дребния характер на нашето селско стопанство отделният стопанин нито има нужния терен земя, нито има нужната подготовка, за да се заеме със селекционния проблем. Затуй във всички страни, дето селското стопанство е дребно, тая мисия се възлага на държавата. Затуй ние искаме организирането на тези стопанства. Ако държавата не сътвори тая работа, никой частен стопанин няма да може да я предприеме. Следователно у нас гласуването на кредити за такива цели се поставя императивно, повелително. Може по-късно, при развитие на кооперативното обработване на земята, част от тая мисия на държавата да мине и върху тях, доколкото те ще се явят като размножителни или като сътрудници в размножаването на постигнатите резултати. Необходимостта от организацията на тези стопанства е очевидна за всички. Тези кредити трябва да бъдат дадени. Тия стопанства трябва да бъдат организирани, още повече, че нашето селско стопанство настъпва в една нова ера — тази на скотовъдството. Всички говориха тук за развитието на скотовъдството. Не е могло да има досега развитие на скотовъдството, затова защото ние все още можехме да търкаме на международния пазар с зърнените култури и неизбежно съпътстващите ги клонове на земеделското стопанство. На международния пазар след войната ние няма да можем по-нататък да се явяваме с зърнени култури. Ние сме, от друга страна, една пренаселена в земеделско отношение страна. Ние ще се ориентираме към трайните култури, към търговските растения, към индустриалните растения, ще търсим ония култури, които поглъщат нашия излишен труд и дават възможност да печелим повече.

Един от тия клонове на стопанството ще бъде скотовъдството. Търпва на пазара вместо с зърнени храни ще се явим с животински продукти. И от тая гледна точка развитието на селекционните стопанства трябва да предшества тая епоха. И колкото по-рано разрешим той проблем правилно и всеотранно, толкова по-добре ще услужим на развитието на нашето скотовъдство.

Ние във ветеринарно отношение сме много добре. Ние стоим много по-високо от много европейски страни. Ние сме по-добре в нашата ветеринарна медицина, отколкото в хуманната. Това е истина, това е признато, но то още не значи скотовъдство. Ние водим борба срещу болестите, срещу неприятелите, срещу эпизоотите, за да отстраним грамидните загуби, но още не сме достигнали до ония резултати, които всеки патриот, всеки истински българин би желал. Грамидни богатства, милиардни богатства се събират вследствие лошо организираната борба с тия болести и неприятели по земеделските култури. Но там сме по-добре.

За да имаме скотовъдство, трябва да организираме преди всичко тия стопанства навреме, а същинското скотовъдство ще дойде тогава, когато се развие фуражното стопанство. Ние говорим за чужди раси, ние имаме предимство за чуждите раси — а винаги сме имали. Трябвало тук един селянин да ни каже: върнете се назад. От 1921 г., когато аз бях министър на земеделието, резултатите са само гробница. Имаше тук-там само запазени малки огнища от речавицата минало — тук в Самоковското поле и червеното говеда в Садово. Това е вече печално минало. От това, че са дошли някакви

южно-украински раси тук у нас и че те имат известни преимущества, не можем още да теглим калема, да установим и да кажем: ето пътът, по който ще вървим. Ще трябва да видим, как ще се отразят климатическите условия върху тях, тъй както са се отразявали в миналото климатическите условия върху другите чужди раси. В мое време аз върнах нашите скотовъди към искърското говеда. Защо? Защото това са изпитаните положителни методи, през които са минали всички народи. Тези методи са два: подбор и кръстосване.

И ето, в конската раса ние имаме положителни резултати, само не сме могли да развием масово този вид животни в нашата страна, защото отглеждането на конете е много скъпо. И второ, нашият стопанин още не е минал към заместване на вола с коня в оранта, като енергия. Конят е по-капризен, конят е по-тежък за отглеждане, конят е по-скъпо животно. Тия са били причините. Търпва се забелязва една тенденция в нашите села, особено в Плевенско и другаде около нашите заводи, където стопаните са могли да се ползват от благодеянието на тия чифлици, постепенно-последователно да изхвърлят от употреба волете и да ги заместят с конс.

Йордан Пекарев (з): И в Добруджа.

Министър Александър Оббов: В птицевъдството ние продължаваме да се лутаме и до днешен ден. И аз все още мисля, че ако ние се върнем към местните раси, една правилна селекция ще ни доведе до наш тип кокошка, която ще бъде птица издръжлива на болести и ще добие същите качества, които имат европейските раси. В Европа и изсякдъ другде това са го добили, затуй защото са вървели методично. От това, че ние ще доведем чужди раси и ще ги подложим на същия режим на хранене и т. н. като нашите раси, резултатът няма с нищо да бъде по-добър, отколкото с местните раси. И обратно, местната раса, поставена при един режим на отглеждане и отхранване, както европейските, ще даде също такива добри резултати, както са дали другите раси.

Но тия резултати не могат да дойдат за година-две-три, те не могат да дойдат и за 10-15 години. Това зависи от вида, от типа на животното. Ние имаме известни успехи например в овцевъдството. Ние имаме случаи, след 15-годишен труд да кажем, че имаме стан-дартизиран резултат. И аз, който оставих българското земеделие в 1923 г. и го заварвам сега, трябва да кажа, че констатирам действително, че нашите скотовъдци, че нашите зоотехници, че нашите ветеринари не са проспали това време, въпреки това, че реакционните режими в България никога не са марили за българското земеделие и не са правили това, което отечественофронтовска България днес слага в ръцете на тия културтрегери. Въпреки тежките условия, при които те са работили, трябва да констатирам, че постигнатите резултати са твърде големи.

Следователно не бива все да повтаряме оная стара критика, която имаше в миналото и която ние все виждаме по разни календарчета и т. н. Аз препоръчвам на народните представители, когато пътуват, да се отбиват в държавните стопанства и да видят, че не се работи без план, но се работи тъкмо по един план. Работило се е, и нашата цел и за в бъдеще ще бъде именно още повече да планираме с оглед на оная трансформация, която предстои да се извърши в нашето селско стопанство.

Но, казах, няма да имаме скотовъдство, додето ние не разрешим този селекционен проблем, няма да имаме скотовъдство, докато не разрешим фуражния проблем; няма да имаме скотовъдство, докато нямаме кланци и хладилници, затова защото ние не можем да експортираме живи животни, а трябва да ги експортираме тъй, както цял свят прави това. А няма да имаме още скотовъдство, ако ние нямаме наши собствени транспортни средства.

Виждате колко други проблеми, свързани с този основен проблем, трябва да бъдат разрешени предварително, за да дойде на свое място и селянинът със своите усилия. Така трябва да гледаме на нещата. Пазарът е най-важният елемент. Той е, който ще бъде стимулът. И колкото по-скоро се върнем към един нормален пазарни условия, толкова по-скоро нашето стопанство ще се ориентира с бързи крачки към този пазар.

Сега, що се касае за козите — за да завърша — казвам: аз признавам големите качества, известните преимущества, които козите в настоящия момент, в този период на нашето стопанство имат. Но козарството не може да бъде цел в развитието на нашето скотовъдство. Ние трябва да работим само за ония видове животни, с които действително можем да се представим на чуждия пазар. За нас обект не е само вътрешният пазар, не е главно вътрешният пазар. Обектът е външният пазар, защото ние още не сме стигнали до това, да бъдем самозадоволяваща се държава. Ние трябва да произведем, за да можем да изнесем и да внесем онова, което ни липсва. И следователно все пак трябва да насочваме нашите усилия там, в тази посока, която ще ни даде възможността не само по-скоро да се представим на този пазар, но и добре да се представим, така както в ред други култури сме представени, както напр. с нашето овкозарство, с нашето лозарство, с нашия трютон и пр.

Като благодаря още един път на г-да народните представители за доверието, което имат към настоящата политика на Министерството на земеделието, аз съм твърдо убеден, че тези проблеми в течение на нашето съжителстване тук ще станат достояние на всички ни за обща радост на Отечествения фронт и на вашите избиратели, които са ви напратили тук. На нас ни предстои действително една тежка задача: да изведем страната на прав път и да работим с пълна пара за развитието на нейните стопански сили. (Ръкоплескания)

Председателстващ Кирил Христов: Моля г-да народните представители, които приемат на първо четене по принцип законопроекта за създаване заем в размер на 300 милиона лева от Българската зе-

меделска и кооперативна банка за изплащане на отчуждени и закупени земи и сгради от Министерството на земеделието и държавните имоти, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за застрахователните дейтели и дейността по набавяне на застраховките.

Моля г-на секретари да прочете законопроекта.

Секретар Стефан Стефанов: (р): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за застрахователните дейтели и дейността по набавяне на застраховките

Г-да народни представители! Съгласно закона за застрахователните дейтели и дейността по набавяне на застраховките, да посредничат за сключване на застраховки може само лице, което е договорно натоварено за това от застрахователното предприятие и снабдено с надлежно пълномощие. Използвайки положението си на кредитор или на застъпник на съловни интереси или връзките си с труженниците от известни съсловия, големи частни и обществени учреждения, банки и предприятия налагат на своите клиенти да сключват застраховките си чрез тях, като сами те често се договарят с по няколко застрахователни дружества за техни дейтели, за да използват възнаградението (комисионата) за набавяне на застраховките и по тоя начин отнемат голяма част от работата на професионалните застрахователни дейтели, без сами да полагат някакъв труд като посредници за сключване на застраховките.

В духа на провежданото от правителството уреждане и обособяване на отделните професии е да се запази дейността по набавяне на застраховките за професионалните застрахователни дейтели, толкова повече в днешно време, когато особената стопанска конюнктура дава възможност за увеличени доходи на другите професии, включително и на банките и търговските предприятия, докато за застрахователните дейтели, при значително увеличени разходи и трудности в работата им, тая възможност е твърде ограничена.

От друга страна, докато законът предвижда вноските за задължителното осигуряване на пенсия на застрахователните дейтели да се внасят в размер 4/5 от деятеля и 1/5 от предприятието, наредбата, която урежда подробностите на това осигуряване, със съгласие на самите предприятия, предвижда, вноските да се направят по половина — от деятелите и от предприятията, което трябва да се утвърди чрез съответно изменение на закона (чл. 17).

Като имате пред вид горепозложените съображения, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате предлагания законопроект.

Гр. София, май 1946 г.

Министър на финансите: Д-р Ив. Стефанов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на закона за застрахователните дейтели и дейността по набавяне на застраховките

§ 1. В чл 2 се прибавя нова буква:

е) юридически лица, чието главно занятие не е посредничество за сключване на застраховки, както и членове на управителни съвети на такива лица.

§ 2. В края на алинея втора от чл. 14, точката се заменя с запетая и се прибавят думите: „освен за собствени транспортни застраховки. Забранено е също да се плати възнаграждение по набавяне за застраховки на предмети, които са застраховани против същото събитие при друго дружество, ако новата застраховка се сключва преди изтичане на срока, за който е била сключена застраховката при другото дружество“.

§ 3. В алинея втора чл. 17, цифрите: 4/5 и 1/5 се заменят с 1/2 и 1/2.

Председателстващ Кирил Христов: Има думата народният представител г-н Асен Драгнев.

Асен Драгнев (с): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Нещо ново по този законопроект не може да се каже. Той цели да внесе известни изменения и допълнения на закона за застрахователните дейтели и дейността по набавяне на застраховките, публикуван в „Държавен вестник“, брой 292 от 1940 г., регулиращ една свободна професия — тая на застрахователните дейтели. Като предвижда условията, на които трябва да отговарят тези дейтели, за да не попадат в тази среда хора, които биха проиграли интересите на застрахователите, той защитава професията от конкуренция на други лица и среди, пряката задача на която не е застрахователната дейност. Днес Отечествоният фронт дава пълна и широка свобода на гражданите при упражняване на техните разнообразни професии, стига това упражняване да не вреди на обществените интереси. Тая свобода обаче трябва да се регулира със съответните закони и разпоредби.

Напоследък, ползващи се от прокламираните свободи, много български граждани — физически и юридически лица — не държат сметка за законно урегулираните права и задължения за дадена професия и самоуправно упражняват професии, занаяти и дейности, за които нямат права. Особено често са такива случаи в дребната амбулантна търговия. Случаи има и с комисионерство-експедиторството, с разни самозвани лекари, с неправопособни техници, откриващи разни бюра за услуги и пр. Ние трябва да издигнем на надлежната висота законността в тая област — всяка професия да работи в кръга на установените ѝ от законите рамки.

Постановленията на внесенния законопроект целят да защитят от конкуренция застрахователните дейтели и да обезпечат пенсионното им по такъв начин, че вноските да се разпределят поравно между тях и между предприятията, при които деятелите работят. Много банки — юридически лица — пряко назначават на които не е набавяне на застраховки, приемат застрахователни поръчки и така отнемат хляба на квалифицираните дейтели. Законопроектът допълня чл. 2 на закона, предвиждайки кои не могат да се занимават с работата на застрахователните дейтели, като предвижда това ограничение и за банките и други юридически лица, както и за членовете на управителните им съвети.

Всички тия положения са оправдани и намират напълно нашето одобрение. Създава се обаче едно недоумение: защо се внасят от делно този законопроект, когато ние приехме вече на първо четене законопроект за държавния застрахователен институт? В последния се вмъква и нещо от материята за застрахователните дейтели. Законопроектът за държавния застрахователен институт постановява, че след влизане в сила на закона не могат да се създават застрахователни предприятия (чл. 4), че застраховането става изключително право на държавата чрез установения застрахователен институт (чл. 1), че за придобиване на нови застраховки държавният застрахователен институт ще си служи с дейтели (чл. 20), а това предполага, че институтът ще уреди и регламентира тази професия на застрахователните дейтели. При тия разпоредби застрахователните дейтели стават органи на държавния застрахователен институт и тяхното пенсионно осигуряване следва да се уреди по общите правила за държавните и общински служители. Държавата, респ. застрахователният институт ще играе в случая за застрахователния деятел ролята на предприятие, което следва да внесе половината от пенсионната вноска и да обезпечи деятелите от конкуренцията на безправни среди.

С пожелание, тия положения да се обсъдят в надлежната комисия, парламентарната група на Работническата социалдемократическа партия ще гласува на първо четене внесенния законопроект. (Риколпескания)

Председателстващ Кирил Христов: По законопроекта няма записани други народни представители. Ще престъпим към гласуване.

Моля г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за застрахователните дейтели и дейността по набавяне на застраховките, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър д-р Иван Стефанов: Моля, по спешност, законопроектът да се приеме и на второ четене.

Председателстващ Кирил Христов: Има предложение от г-на министъра на финансите, съгласно правилника, понеже законопроектът не предизвиква разисквания и противоречия, да го сложим на разглеждане и на второ четене, по спешност.

Който г-да народни представители приемат, законопроектът да се разгледа, по спешност, и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Стефан Стефанов (р): (Чете заглавието на законопроекта *)

Председателстващ Кирил Христов: Който от г-да народните представители приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Стефан Стефанов (р): (Чете § 1)

Председателстващ Кирил Христов: Който от г-да народните представители приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Стефан Стефанов (р): (Чете § 2)

Председателстващ Кирил Христов: Който от г-да народните представители приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Стефан Стефанов (р): (Чете § 3)

Председателстващ Кирил Христов: Който от г-да народните представители приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Със съгласието на г-на министъра на финансите разглеждането на точка четвърта от дневния ред остава за утре.

При това положение моля г-да народните представители да се съгласят, за утрешното заседание, което ще се състои на 15 часа, да имаме следния дневен ред:

Първо четене на законопроектите:

1. За превръщане в лева на сключените в чужда валута животно-застраховки при застрахователните дружества в страната.

2. За превръщане върху СССР собствеността на германското имущество в България.

3. Второ четене на законопроекта за държавен застрахователен институт.

Който от г-да народните представители приемат този дневен ред за утрешното заседание, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Заседанието се закрива.

(Закрито в 19 ч. 10 м.)

Секретари: { СТЕФАН СТЕФАНОВ
КОСТАДИН ТРЕНДАФИЛОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ

Подпредседател: КИРИЛ ХРИСТОВ